20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԻՐ ԵՒ ԻՆՉ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ» ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه ده غلطه ده نورادونكيان خانده آرهولك
غزته سی اداره سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան 150
» Վեցամսեայ » 80
» Եռամսեայ » 40
Գաւառաց » Տարեկան » 260
» » Վեցամսեայ » 100
Օտար երկիրներու տարեկան ֆրանք 56
» » վեցամսեայ » 28

[illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX JOURNAL

ԱԶԴ

ՊԱՅՄԱՆՔ «ԱՐԵՒԵԼՔ» ՕՐԱԳՐՈՅ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆՔ

Լրագրոյս Վարչութիւնն որոշած է առաջիկայ Ապրիլ 1 էն սկսեալ բաժանորդագինը զեղչել հետեւեալ կերպիւ.

Տարեկան 150 ղրշ.
Վեցամսեայ 75 »
Եռամսեայ 40 »

Գաւառաց համար թղթատարութեան ծախքն է 50 ղրուշ միօրինակ։

ՇԱԲԱԹՕՐԵԱՅ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

Յօգուտ ընթերցասիրութեան այս զեղչն ընելով հանդերձ, Լրագրոյս Վարչութիւնն որոշած է աւելի ճոխացնել թերթին պարունակութիւնն, և շաբաթ աւուր թերթը կրկին պարունակութեամբ հրատարակել, Ապրիլի սկիզբէն։ Այս յաւելուածական թերթ պիտի պարունակէ գրական, գիտական և տնտեսական օգտակար նիւթեր։

Շաբաթօրեայ կրկին թերթը պիտի վաճառուի 40 փարայի։ Բաժանորդք բան մը չպիտի վճարեն այս բացառիկ թերթին համար։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ՏԱՌԵՐՆ

Որոշուած է նաեւ ի մօտոյ բոլորովին նորել «Արեւելք»ի տառերը, խոշոր թէ մանր։

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ուրիշ նորութիւն մը որ յուսանք թէ բազմաց կողմէ պիտի գնահատուի՝ սա է թէ ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագրութիւն մը պիտի լինի ա՛յն բաժանորդաց համար որք յանձն առնուն տարեկան երկու օսմ. ոսկի բաժանորդագին վճարել փոխանակ 150 ղրուշի։

ՎՃԱՐՄՈՒՆՔ

Այս նիւթական և բարոյական առաւելութիւններն ընծայելով իւր ընթերցողաց, Լրագրոյս Վարչութիւնն որոշած է այսուհետեւ ԲՆԱՒ ՉԸՆԴՈՒՆԻԼ ապառիկ բաժանորդագրութիւն։ Ի Կ. Պոլիս և ի գաւառս, այն բաժանորդք որք մինչեւ Մարտ ամսոյ վերջը մեզ չեն հասցներ իրենց պարտուց գումարն՝ Ապրիլ 1 էն անդին թերթ չպիտի ընդունին, առանց բացառութեան։

Կ. ՊՈԼԻՍ, 9 ՄԱՐՏ 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Եգիպտոսի խնդիրը Ֆրանսացւոց դիւրազգած կողմն է տակաւին։ Գահիրէի ֆրանսացի քաղաքական գործակատար կոմս տ'Օպինեի պաշտօնանկ եղաւ, որովհետեւ Անգլիացւոց խորհրդով իրագործեալ վերջին փոփոխութեանց ըստ բաւականին չէր ընդդիմացած, և որովհետեւ ինչ ինչ անզգոյշ խօսքեր գրուցած էր ֆրանսացի լրաբերի մը, ըսելով թէ անգլիացի գնդապետ Պ. Սքոթի անուանումը քաղաքական նշանակութիւն չունի, և թէ ֆրանսական մամուլը կը չափազանցէ խնդրոյն կարեւորութիւնն։ Հռոմայ դեսպանութեան առաջին քարտուղար Ռէվէրսօ մարքիզն յաջորդ կարգեցաւ կոմս տ'Օպինեի, կարի զգուշաւոր ընթացքի մը հետեւելու հրահանգով, և Պ. տը Պլովից կը հեռագրէ թէ խմբագիրք և լրաբերք չպիտի կրնան ո՛չ մէկ բառ կորզել Ռէվէրսօ մարքիզին բերնէն։

Ուշագրաւ իրողութիւնն այս է թէ Ֆրանսայի մէջ երկու կարգի մարդիկ կան որք միջազգային ատելութիւններ վառ պահելու պաշտօն ունին։ Մէկ մասը Գերմանիոյ դէմ կը գործէ շարունակ, միւս մասն Անգլիոյ դէմ։ Գերմանիոյ հետ մերձեցման ամենափոքր նշոյլ մը տեսնուեցա՞ւ, առաջին խումբը գործի կը սկսի, — յուզման, գրգռութեան, բողոքներու, գումարումներու։ Անգլիասէր քաղաքականութեան հետք մը տեսնուեցա՞ւ Օրսէյի գետափին վրայ (արտաքին գործոց պաշտօնարան ի Փարիզ), անգլիատեաց ֆրանսացի խմբակը լրագրերու և հանդէսներու մէջ բողոք կը բառնայ, և այսպէս Գերմանիոյ և Անգլիոյ հետ միշտ այս կամ այն խնդրոյ վրայ անհամաձայն կը մնան Ֆրանսացիք։ Եգիպտոսի տեւական խնդիր մ'է Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջեւ։

* * *

Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովոյն Մարտ 14ի նստին մէջ, պուլանժեական Պ. Լօռ խստիւ հարուածեց սեղանաւորական խաբեբայ ընկերութիւններն, օտար թէ ֆրանսական, և աւանդից դրամատուներն, ինչպէս Սոսիէթէ տէ Տէփօ։ Ի բացակայութեան Պ. Ռուվիէի, որ տկար էր, դատական նախարար Պ. Ֆալլիէռ պատասխանելով, Սոսիէթէ տէ Տէփօյի մասին ըսաւ թէ աւանդատեարք (անոնք որ դրամ յանձնած էին) կրնային վտանգուիլ ամեն վայրկեան, և ճշմարիտ աղէտ մը անխուսափելի էր եթէ դրամատանց միջեւ շուտով համաձայնութիւն մը չի գոյանար։ Բայց այժմ ամեն աւանդք ետ պիտի տրուին ճշդիւ, և հաշիւք խստիւ պիտի քննուին։ Եթէ ապօրինութիւնք երեւան գան, յանցաւորք պիտի պատժուին, որպէս եղաւ Քոնթուառ տ'էսքոնթի և Մետաղաց ընկերութեան վարիչներու մասին։ Նաեւ օրինագիծ մը կը պատրաստուի՝ աւելի մեծ ապահովութիւն ընծայելու համար աւանդատեարց։ Գալով Մասէ-Պէրնոյի սնանկութեան, աւանդատեարք պարսաւէ զերծ չեն, զի պարտէին գիտնալ թէ անճահ բան մը կար գործին մէջ երբ այնքան մեծ շահեր կը խոստացուէին իրենց։ Աւանդատեարք իրենց սխալը ճանչել կը թուին. զի թէեւ Մասէ-Պէրնոյի բացը (պարտուց առաւելութիւնը գոյից վրայ) 13 միլիոն ֆրանքի կը հասնի, առնելիքաւորներէն ո՛չ ոք գանգատ մ'ըրաւ կամ բացատրութիւն տուաւ։ Իր զոհերէն շատեր եկեղեցականներ են։ Գործը քննուելու վրայ է, և խարդախութեան գոյութիւնն հաւանօրէն օրինօք պիտի ապացուցուի, յորժամ դատի պիտի ենթարկուին պատասխանատուք։ Պ. Լօռ գանգատած էր թէ խոյս կը տրուի 1867ի օրէնքէն, որ 100 ֆրանքէ պակաս բաժնեթուղթեր կամ պարտաթուղթեր կ'արգիլէ, և այս նպատակաւ Ֆրանսայէն դուրս սեղանաւորական ընկերութիւնք կը կազմուին։ Պ. Լօռ կը պնդէր թէ ի Ֆրանսա կը գործեն 120 ընկերութիւններ որք Անգլիոյ մէջ կազմուած են։ Բայց խաբէութեան խնդիրն իրողութեան խնդիր մ'է զոր դատարանաց կը վերաբերի որոշել, և երբ պատճառ կենայ կարծելու թէ այն ընկերութիւնք խաբէութեան և խարդախութեան վրայ հիմնեալ են՝ անշուշտ դատի պիտի ենթարկին և դատապարտուին գործիչներն։

Համբաւաւոր սեղանաւոր և ելմտագէտ Պ. տը Սուպէյրան խստիւ դատաքննեց զՊ. Լօռ՝ սեղանաւորական հաստատութեանց վերաբերեալ խնդիրները տգիտութեամբ և անխոհեմութեամբ յուզելուն և հանրային կարծիքը վրդովելուն համար։ Դատական նախարարն ալ, պատասխանելով [illegible] պետականի մը որ Պ. Լօռի արձագանգ կուտար, հերքեց այն կարծիք թէ կառավարութիւնը կը նպաստաւորէ յանցապարտ սեղանաւորներն, և Իւնիօն Ժէնէրալի սնանկացեալ Պանքային օրինակն ի մէջ բերելով, պախարակեց հապճեպ գործողութիւններ այսպիսի պարագայից մէջ։ Երեսփ. Ժողովը պարզ օրակարգ քուէարկեց։

* * *

Պ. Փառնէլ իւր հետեւողներէ չորս երեսփոխան յԱմերիկա ղրկեց, յատագիր մ'ուղղելով Ամերիկայի Իռլանտացւոց, որոցմէ կը խնդրէ իրեն նիւթական և բարոյական ոյժ տալ՝ իռլանտական կուսակցութեան մէջ կարգապահութիւնը վերահաստատելու և անգլիական կուսակցութեանց դէմ անկախ դիրք մը բռնելու համար, որ, կ'ըսէ, էական պայման է Իռլանտայի բաղձանքներն անպայման և ճշդիւ իրագործելու։ Իւր անձին դէմ յարուցեալ խնդիրն ոմանց նախանձութեան և [illegible] թշնամութեան կը վերագրէ, և կ'ըսէ թէ այս վէճին ծագումն օգտակար եղաւ, զի ցոյց տըւաւ թէ Պ. Կլատսթոնի խորհուրդք լիովին չէին համապատասխաներ իռլանտական ակնկալութեանց։ Պէտք չէ որ իռլանտական խնդիրը կախում ունենայ կլատսթոնեանց բարեհաճութենէն։ Իւր ղրկած չորս պատուիրակներ նուէր պիտի հաւաքեն, յօգնութիւն Փառնէլեան կուսակցութեան և իռլանտական ազգային սնտուկին, որ կը հոգայ իռլանտացի երեսփոխանաց ծախքն և նիւթական նպաստ կը հասցնէ իրենց տուներէն և արտերէն արտաքսեալ իռլանտացի վարձակալներու։

Ամերիկացի Իռլանտացիք երկու մասի բաժնեալ են՝ Մայր-Հայրենեաց մէջ գտնուող Իռլանտացւոց նման, և Փառնէլեան պատուիրակներն ուրեք ուրեք պաղ ընդունելութիւն կը գտնեն։

* * *

Լոնտոնի պարսկական դեսպան հայազգի Վսեմ. Միրզա Մելքոն Խանի պաշտօնանկութենէն ետքը բացարձակ շնորհազրկութեան անակնկալ լուրը զոր երէկ ծանուցինք՝ քիչ մը բացատրութեան կը կարօտի։

Երբ Վեհ. Նասրէտտին Շահ Լոնտոն այցելեց, պարսիկ Նախարարապետին (որ հայ ծագում ունի) և Մելքոն Խանի միջեւ գժտութիւնք ծագեցան անձնական և դրամական ինչ ինչ խնդրոց վրայ։ Անձնական խնդիրը մանաւանդ որուն այն ժամանակներ ակնարկեցաւ՝ կարի փափուկ էր։ Ն. Վեհափառութիւն Թէհրան վերադառնալուն պէս, պաշտօնանկ ըրաւ զՄելքոն Խան, որ թէեւ իւր պաշտօնն յանձնեց յաջորդին, որ ուսեալ Պարսիկ մ'է, բայց ինք չգնաց Պարսկաստան և Լոնտոն հաստատեց իւր բնակութիւն։ Կ'երեւի թէ Թէհրան հրաւիրուեր է, բայց զլացեր է երթալ։ Եւ կ'ենթադրենք թէ ճշդիւ այս պատճառաւ, ի նշան վեհապետական տհաճութեան, իրմէ առնուած են իւր ամեն տիտղոս և պաշտօնական աստիճանք։

* * *

Բովանդակ ամերիկեան լրագրութիւնն այս օրերս ուրիշ բանի վրայ չի խօսիր բայց եթէ Լինչի օրէնքին մէկ տարօրինակ կիրառութեան վրայ ի Նիւ Օրլէանս, ուր իտալեան աւազակային ընկերութեան մը մարդասպան անդամք անպարտ հռչակուած լինելով երդուելոց (ժիւրի) կողմէ որք կաշառեալ կը համարուէին, ամբոխն՝ ըստ ամերիկեան սովորութեան՝ խուժեց ի բանտ, չարագործները դուրս հանեց, և իւր ձեռամբ ի գործ դրաւ արդարութիւնն յիշեալ մահապարտից վրայ։

* * *

Չիլիի մէջ պատերազմը կը շարունակէ սաստկագոյնս։

Արժանթինի մէջ ելմտական կացութիւնը քիչ շատ կարգի կը մտնէ։ Արժանթինի յուսալից կարծուած ապագայէն խաբուելով եւրոպացի դրամատեարք այնքան մեծ դրամագլուխներ գործածեցին այն երկրին մէջ հանքեր բանալու, երկաթուղիներ և թրամվէյներ շինելու, կազի և ջրոյ ընկերութիւններ հիմնելու, որ այս ձեռնարկութեանց համար կնքեալ փոխառութեանց տոկոսն անգամ վճարելու անկարող եղաւ Արժանթին, և ասկէ ծագեցան մեծ կորուստք եւրոպեան դրամատեարց, մանաւանդ Պէրինկ Եղբարց, Սոսիէթէ տէ Տէփօյի, եւն։ Այս պատճառաւ Արժանթինի սեղանաւորական լուրերը կարի շահեկան են Եւրոպիոյ համար։

Ինչպէս հարաւ-ամերիկեան ամեն Պետութեանց, նաեւ Պրազիլիոյ գործերն հանդարտ ընթացք չունին։ Բայց Տոմ Փետրոյի երկրին մէջ արդի հանրապետական վարչութիւնը տակաւ հիմ կը բռնէ։

Թէեւ Պրազիլիոյ դէպքերն ազդեցին նաեւ Փորթուկալի ներքին կացութեան, բայց ելք չունեցան Ովկիանոսին այս կողմն, և Տոն Քարլոս Թագաւորն Փորթուկալի իւր երկրին ամեն կողմերէն հաւատարմական ուղերձներ կ'ընդունի ժամանակէ մ'ի վեր։

* * *

Օսմ. հպատակ Սերպեր ի Պելկրատ առեւտրական սենեակ մը հիմնեցին և Թուրքիոյ բերոց և ապրանաց մնայուն ցուցահանդէս կամ թանգարան մը, երկուց երկրաց միջեւ առեւտրական յարաբերութիւնները զարգացնելու համար։

* * *

Սերպ մամուլը խստիւ կը պահանջէ դատական քննութիւն այն ամբաստանութեանց վրայ զորս Միլան Ա. հրապարակաւ ըրաւ իւր նախկին վարչապետին Պ. Կարաշանինի դէմ։

* * *

Անգլիոյ և Աւստրիո-Հունգարիոյ դիւանագիտական գործակալք ի Սոֆիա ներկայ գտնուած լինելով Ֆերտինանտ իշխանի տուած ցայգահանդէսին, կ'ըսուի թէ առաջին անգամն է որ օտար դեսպանք ներկայ կը գտնուին իշխանական պալատան մէջ տրուած պաշտօնական հանդէսի մը։ Իտալիոյ և Ռումանիոյ գործակատարք թէեւ հրաւիրեալ՝ բայց չգացին, ըստ հրահանգի իրենց կառավարութեանց։ Ռուտինի մարքիզ իտալեան գործակատարին հրահանգ տուեր է եղեր որ Ռուսիոյ դիւրազգածութեան դպչող ընթացքի մէջ չգտնուի։

* * *

Տքթ. Վինտհորսթի մահէն ի վեր, Գերմանիոյ Երեսփ. Ժողովոյ կաթոլիկ անդամք վարանման մէջ են թէ զո՛վ պետ ընտրեն իրենց. զի իրենցմէ ո՛չ ոք հանգուցելոյն չափ ճարտար է ազնուապետական և ժողովրդական կաթոլիկ տարրերը միաբան պահելու։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԳԵՐԴԱՍՏԱՆ ՌՈՒՍԻՈՅ

Ի Փեթերսպուրկ մեռաւ 82 տարեկան հասակին մէջ Օր. Քաթրին Սթրիւթըն, որ Աղեքսանդր Բ. կայսեր բոլոր որդւոց (որդի Զարին և սորա եղբարց) մօտ անգլիացի վարժուհւոյ պաշտօնը վարած էր։

Բոլոր կայսերական գերդաստանը ներկայ գտնուեցաւ Օր. Սթրիւթընի յուղարկաւորութեան հանդիսին։ Զարն և իր չորս որդիք դագաղակիր կառքին հետեւեցան Ձմեռնային պալատէն մինչեւ անգլիական եկեղեցին, ուր կայսրուհին և մեծ դքսուհիք Թափորին կը սպասէին։ Ցետ կրօնական արարողութեան, Զարն եւ մեծ դուքսերը կառքով գերեզմանատուն գացին, ուր ներկայ գտնուեցան թաղման։

ԲԱՐԵՊԱՇՏ ԳՈՂ ՄԸ

Կը ծանուցուի թէ ի Նայսէ (Սիլեզիա) Կայսերական Պանքայի մասնաճիւղին նախագահ Պ. Կօթլիպ Մայեր ձերբակալեցաւ, ամբաստանութեամբ թէ 250.000 մարք իւրացուցեր և 100.000 մարքի արժողութեամբ կեղծ չէքեր շրջաբերութեան հաներ է։ Պ. Մայեր ի Նայսէ հանրածանօթ էր իւր բարեպաշտութեամբ եւ կղերասէր եռանդեամբ։ Ձերբակալուելուն պէս իւր բանտը բերել տուաւ խաչելութիւն մը և վարդարան մը։

ՄԵԾ ՊԱՀՔ

Մեծ Պահքը մտած է իւր դառնագոյն սահմանին մէջ։ Միջինքէն վերջը Թոյլ չկայ կատարելու ինչ որ մինչեւ այն պահուն կը շնորհուէր։

Ոչ պարահանդէս, ոչ երեկոյթ, ոչ թատրոն, ոչ ճաշեր, ոչ ֆայվ օքլօք թի, (ժամ հինգի թէյն հանդերձ կարկանդակներով և կարագով). այլ շաբաթն անգամ մը նուագահանդէս մը կը տրուի, ուր կը լսուի միայն նուիրական երաժշտութիւն, և տեղի կ'ունենայ «չոր ընդունելութիւն» մը՝ պահեցողութիւնը չընդհատելու համար։ Երբ կ'ըսեմ չոր, քիչ մը չափազանցեալ է, — սակայն ճիշդ բառն է։ Չի ուզուիր հիւրերը ծարաւէն խղդել, նոցա կը տրուի թէյ առանց կաթի, նարինջի ջուր եւն. ըմպելիք որք պահեցողութիւնը չեն խանգարեր։ Նոյնը չի կրնար ըսուիլ սակայն ոգելի կամ անուշ ըմպելեաց նկատմամբ։

Երեկոյին՝ ա՛լ չկայ տէքօլթէ։ Շրջազգեստները կը բարձրանան մինչեւ ականջներն։ Ապաշխարողական գոյները կ'ընտրուին, որք են՝ սեւը, մոխրագոյն կամ փոշեգոյն գորշը, Սուրբ Թերէզի գոյնն և շատ մութ սալորեգոյնը։ Մազերը կը հրաժարին այլ եւս բաց կամ ոսկեզօծ փոշիէն, և [illegible]

Այս խստութիւն լաւագոյն ընթացքը կը համարուի ընտրելագոյն ընկերութեան մէջ։ Երեք շաբաթ, տիկնայք և օրիորդք դիւցազնութիւն պիտի ունենան ազամանդներն իրենց տուփերուն մէջ թողլու, պիտի ապրին առանց մարգարտի, առանց սուտակի (ռուպի), առանց շափիւղայի (սաֆիր)։ Պիտի զրկուին դիպակէ, սնդուսէ, ասեղնագործութիւններէ, հագնելու համար բրդեղէն, կամ պիտի ըսենք՝ ասուեղէն, սակայն նորաձեւութիւն չէ այդ լծկուած կերպաս։

Գեղեցիկ է այս, այնպէս չէ՞։

Ամենայն կանոնաւորութեամբ ներկայ կը գտնուին եկեղեցական արարողութեանց և քարոզներու. կ'այցելեն աղքատներն, ետ կը կենան խօսակցութեանց մէջ իրենց բարեկամուհիները խածատելէ, բամբասելէ, և կրնանք ըսել թէ շաբաթի մը չափ վանք կը մտնեն մեկուսանալու համար։

Սակայն անմեղ զբօսանք մը կը թոյլատրուի իրենց։

Անտառը (Պուլոնեի կամ Վէնսէնի անտառը մերձ ի Փարիզ) շատ աշխարհիկ է, բայց կրնան ապաշխարութեան խստութեանց մէջ մնալ և երթալ պտոյտ մեծն Փարիզէն երկու երեք փարսախ հեռի շրջակայները։ Ինչպէս գիշերօթիկ եղած ատեններն՝ կը փնտռեն և կը քաղեն լռին մէջ մանիշակ

—)(176)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ

—Ա՛հ, կը կարծէք որ այդպէ՞ս է, հարցուց կոմսուհին եզական շեշտով մը։

—Այո, այդպէս կը կարծեմ։ Սոսկալի դէպք մը բաժնեց զմեզ և տարիներով, ես մէկ կողմէն, դուք միւս կողմէն, ողբալի կեանք մը վարեցինք։ Ճակատագրական էր այդ։ Վերջապէս, օր մը, դիպուածը զմեզ իրարու դէմ հանեց։ Բայց դիպուածն է որ այդպէս ըրաւ։ Լաւագոյն չէ՞ հաւատալ թէ մարդոց կամքէն գերագոյն կամք մը առաջնորդեց զմեզ իրարու մօտ, որպէս զի ձեր կրած այնքան տառապանքներէն ետքն ես կարենամ զձեզ պաշտպանել։

Մանկամարդ կինը մտիկ կ'ընէր անոր ակներեւ անհամբերութեամբ մը, ամեն վայրկեան դռներուն և պատուհաններուն կողմը գողունի նայուածքներ արձակելով։

Միշտ հանդարտ, կատարելապէս իր անձին տէր, սքանչելի կերպով յուզում և զգայնութիւն կեղծելով, դերակոմսը շարունակեց.

—Էլէն, պարտիմ այսօր ըսել ձեզ, միշտ կը սիրեմ զձեզ. այն սէրը զոր ներշնչեցիք ինծ, զոր երկիւղածութեամբ պահեցի սրտիս մէջ, որ միայն ձեզ համար բաբախած է, այն սէրը զոր ոչինչ կարող եղաւ տկարացնել, ոչ բաժանումն, ոչ անցած տարիներն, այն սէրը կը զգամ յիս, վերանորոգուած, այնչափ կենդանի և բորբոքեալ որչափ երբեք չէ եղած։ Կը տարակուսիք, ձեր աչքերէն կը հասկնամ։ Էլէն, հաւատացէ՛ք ինծ, կը սիրեմ զձեզ, կը պաշտեմ զձեզ։ Անձնուիրութիւնս հաւասար է իմ սիրոյս։ Ա՛հ, չգիտէք թէ ինչե՛ր կարող եմ ընել ձեզ համար, զձեզ երջանիկ ընելու համար։ Զօրութիւն մը կուտաք դուք ինծ...

—Արդարեւ, ընդմիջեց յանկարծ կոմսուհին, չեմ հասկնար թէ ինչո՞ւ բոլոր այս բաներն ինծ կ'ըսէք. ամեն պարագայի մէջ, ատենը շատ գէշ ընտրուած է։ Մտքիս մէջ շփոթութի՞ւն ձգելու համար է։ Սրտիս բոլոր վէրքերը վերստին բանալո՞ւ համար է որ կը յիշեցնէք ինծ այդ ահռելի անցեալն, որ սկսաւ այն օրն յորում, մոռնալով ինչ որ պարտական էի Լասէռի կոմսին և զաւկիս օրրանն ալ չը յարգելով, մէկ հարուածով բոլոր պարտականութիւններս ոտքի տակ առի։ Եթէ ասոր համար է, պարոն տը Սանզաք, միջոցը լաւ է, որովհետեւ յաջողեցաք։ Տեսնենք, ի՞նչ կը նշանակէ ասիկա, ի՞նչ բանի կ'ուզէք յանգիլ։ Դուք կը խօսիք, ես մտիկ կ'ընեմ կարելի եղածին չափ համբերութեամբ, և ի զուր կը սպասեմ որ իմացնէք ինծ ինչ որ ամենէն աւելի կ'ուզեմ գիտնալ, այսինքն թէ ինչ պայմաններով պիտի հաւանիք աղջիկս ինծ դարձնել։

—Էլէն, պատասխանեց դերակոմսը փաղաքշիչ ձայնով մը, եթէ ըսէիք ինծ, կատարեալ վստահութիւն ունիմ ձեր վրայ, կը հաւատամ ձեր սիրոյն անկեղծութեան և յոյսս ձեր անձնուիրութեան վրայ կը դնեմ, գործերը շատ կը պարզուէին։

Կոմսուհին զզուանքի պէս բան մը զգաց։

—Պարոն տը Սանզաք, պատասխանեց խեղդուկ ձայնով մը, կը փափաքիմ շուտով տեսնել ու գրկել աղջիկս, անոր քով տարէք զիս։

—Չխոստացայ ձեզ զայն ցուցնել, միայն ըսի թէ ատիկա կախում ունի մէկ քանի բաներէ։

—Ի՞նչպէս, գոչեց տիկին տը Լասէռ, աղջիկս կոչե՛ց զիս, ինծ կը սպասէ՛, և ես իրաւունք չունի՞մ միթէ զայն տեսնելու... Պիտի չընէք այդ բանը, պարոն, պիտի չընէք այդ բանը։

—Օրիորդ տը Լասէռի և ձեր շահուն համար ինչ որ օգտակար է ընել պիտի ընեմ ես։

Կոմսուհին իր հրավառ աչքերն անոր վրայ սեւեռեց։

—Երբոր բան մը կ'ուզեմ ես, պէտք է որ ըլլայ, աւելցուց դերակոմսը։ Թող դժգոհութիւն պատճառեմ ձեզ, հակառակ ձեր կամաց գործեր կատարեմ եւ ստիպեմ զձեզ ընդունելու իմ անձնուիրութիւնս զոր ձեզ ծառայելու համար կ'ուզեմ գործածել, կ'երդնում պիտի ընեմ ինչ որ որոշեցի։ Արդէն այնչափ յառաջ գացած եմ որ կրնաք հասկնալ թէ և ոչ մէկ նկատում, և ոչ մէկ բան կրնայ զիս կասեցնել։ Պիտի չարգիլեմ ձեզ ձեր աղջիկը տեսնել, գրկել և խօսիլ անոր հետ. բայց, կը կրկնեմ, ատիկա բոլորովին ձենէ կախում պիտի ունենայ։ Միակ բանը զոր կրնամ ընել հիմայ, իմ բարի կամքս ցուցնելու համար, զձեզ անոր մօտեցնել է. և քիչ մը վերջը ուրիշ բան պիտի չունենաք ընելու բայց եթէ ըսել սա բառը, «կը հաւանիմ» որպէս զի դուռ մը բացուի իսկոյն և ձեր աղջիկը ձեր գիրկը նետուի։ Կ'ուզէ՞ք ետեւէս գալ։

—Այո, պատասխանեց կոմսուհին։

—Եկէք ուրեմն։

Բացաւ այն դուռն ուրկէ ներս մտած էր և Օռօռի մայրը տարաւ այն սենեակը որուն վրայ խօսեցանք արդէն, որ կից էր Բազէի աշտարակին խուցին, ուր վերստին բանտարկուած էր մանկամարդ աղջիկը, կոմսուհին այդ տունը հասնելուն պէս։

Նամակի թուղթի տետրակը, պահարանները, մելանն ու գրիչը դեռ սեղանին վրայ էին։

—Հոս է որ օրիորդ տը Լասէռ գրեց այն նամակը զոր ստացաք, ըսաւ դերակոմսը մանկամարդ կնոջ, դուռը գոցելէ ետքը։

—Հիմայ ո՞ւր է աղջիկս, հարցուց կոմսուհին բուռն յուզմամբ մը համակուած։

—Հոն, պատասխանեց դերակոմսը պատին մէջ տեղ մը ցուցնելով։

Մօրը սիրտն սկսաւ ուժգին բաբախել, բայց ի զուր նայեցաւ պատին ամեն կողմը, դուռի պէս բան մը չտեսաւ։

—Սենեա՞կ մը կայ հոն, հարցուց։

—Այո, բայց ոչ այնչափ մեծ։

—Դուռ չեմ տեսներ։

Դերակոմսը քանի մը քայլ առաւ և ձեռքը պատին դպցուց։

—Որովհետեւ զայն շինողները, պատասխանեց, իրենց արհեստին մէջ վարպետներ ըլլալով սքանչելի կերպով յաջողած են անտես ընել զայն՝ պատին շինութեան և զրուագներուն մէջ։

—Բայց, այն ատեն, ըսել է թէ գաղտնի դուռ մըն է։

—Այո։ Այն փոքր սենեակը զոր այս դուռը կը գոցէ հաւանականաբար ժամանակաւ բանտի տեղ ծառայած է։

—Եւ այսօր ալ, քանի որ օրիորդ տը Լասէռ հոն փակուած է։

—Ոչ իբր բանտարկեալ, պատասխանեց դերակոմսը։ Արդէն, աւելցուց կեղծ ժպիտով մը, կը յուսամ որ այս իրիկուն զայն արձակելու ուրախութիւնը պիտի ունենանք։

Կոմսուհին մօտեցած էր աներեւոյթ դրան և ականջ կը դնէր։ Անշուշտ կը ջանար ո և է աղմուկ մը լսել, թերեւս Օռօռի ձայնը։

—Օ՛հ, ըրաւ դերակոմսը. անօգուտ է այդպէս մտիկ ընել. եթէ նոյն իսկ սուր ճիչեր արձակէ ձեր աղջիկը, չէք կրնար լսել։

Յանկարծ դերակոմսին դարձաւ։ Նա շարունակեց.

—Մենք ալ կրնանք հոս ուզածնուս չափ բարձր ձայնով խօսիլ, աղջիկնիդ բան չկրնար իմանալ։ Զարմացած կ'երեւիք. հիմա կուտամ ձեզ այն մեկնութիւնը զոր ձեր նայուածքը խնդրել կը թուի։ Հոս եկած ատեննիդ անշուշտ տեսաք որ շէնքըն ունի երկու աշտարակիկներ իրենց որմնածերպերով և ատամներով. այս աշտարակներուն պատերը պաշարմանց ատեն թնդանօթի ռումբերու դիմադրելու համար շինուած են։ Աշտարակիկներուն մէջ գաղտնի դռներով կը մտցուի. ասիկա անոնցմէ մէկն է։ Այս դուռն այնպէս հաստ է և այնչափ ամրապէս հաստատուած է պատին մէջ որ ներսէն ո և է ձայն դուրս չելներ, դրսէն բնաւ ձայն մը չկրնար ներսը լսուիլ։ Բայց ինչ որ ինծ համար աւելի հետաքրքրաշարժ է, սա է թէ այդ դուռն արդարեւ գաղտնի, պատին մէջ հաստատուած ճարտար մեքենականութեան մը միջոցաւ կը բացուի։ Զայն բանալու համար պէտք է այդ մեքենականութիւնն ի գործ դնել, ինչ որ անկարելի է գաղտնիքը չգիտցողին համար։

Կոմսուհին իր անդամներուն մէջ սարսուռ մը զգաց։ Կը մտածէր որ եթէ ո և է պատճառով մը այդ մեքենականութիւնը խախտէր կամ աւրուէր, այն ատեն իր աղջիկը ողջ ողջ թաղուած պիտի ըլլար, քարէ գերեզմանի մը մէջ փակուած, յուսահատութեան, անօթութեան արհաւիրքներուն և յամր ու զարհուրելի ոգեվարի մը մատնուած։

(Շարունակելի)

մը, կամ վաղահաս անտառավարդ մը, այն փոքրիկ խիզախ, անխոհեմ ծաղիկներէն՝ որք կը շտապին ծլել ծաղկիլ. Հրաժարած են Նիսի ծաղիկներէն, սակայն իրենց ասեղնագործ ձեռնապանին վրայ կը դնեն եղանակին ձիւնածաղկէ փունջ մը. խստապահութիւնը վրդովելու բան մը չկայ.

Պահոց մէկ նորաձեւութիւնն ալ՝ երեկոյեան ընտանեկան աղօթքն է, այն օրերը ուր դուրս չելլեն նուագահանդէսի կամ «չոր ընդունելութեան» մը համար. Ծառայք պարտին ներկայ գտնուիլ այս աղօթից. Պէտք չէ՞ ընծայել բարի օրինակ. Եւ կը հսկեն որպէս զի անոնք ժուժկալութիւն ունենան.

Ամենէն փոքրիկ ունայնասիրութիւն մը եթէ կը թոյլատրուի՝ այն ալ գոնէ պահոց վերջերը ցորեկեայ պահք նախաճաշ մը տալն է, որպէս զի դատել տան իրենց խոհակերական տաղանդն. Եւ այդ՝ առանց ջերմանոցի նոր բերքերուն, ծովային գազանաց և Պարպատէս կղզեաց պտղոց դիմելու, որ արդարեւ շատ սովորական դարձած է. Ոչ, ոչ, յաղթութիւնը հիւրերը լաւ կերակրելն է, շնորհիւ այն գանձին որ իւրաքանչիւրն ընտանեկան խոհարարական աւանդութեամբ ժառանգած է. Ճաշէն վերջը քիչ մը խօսակցութիւն. յետոյ ամեն ոք կը դառնայ իւր բարեպաշտութեանց.

Շատ լաւ. Սակայն այս ամենը ռուսական պահոց չի հաւասարիր. Նախ որ սա կը տեւէ եօթն շաբաթ. Առաջին շաբթուն՝ արտօնեալ են կարագով ուտել կերակուրն. յետոյ, միայն ձէթ, բայց միս՝ հաւկիթ և կաթ բացարձակապէս արգելեալ են. Այն ատեն ուտելիքը կը կայանայ գլխաւորաբար աղած կամ չոր սունկերէ և ձուկէ.

Մնաց որ յոյն եկեղեցին կը պատուիրէ տարւոյն մէջ ծոմ պահել տարւոյն կէսը. Երբ Մասլէնիցան (կարագ ուտելու արտօնեալ շաբաթը) վերջանայ, վեց շաբաթներ կան դեռ յորս պիտի ապրին Տրապեան կամ Կարթուսեան կրօնաւորաց նման. Օ՜ն, պահքն աւելի ախորժելի է Սէնի քան Նեւայի եզերաց վրայ.

(Ֆիկարօ) ԳԱՐՈՆՈՒՀԻ ՍԹԱՖ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ուսումնական Խորհուրդն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ և իւր դիւանի ընտրութիւնը կատարեց հետեւեալ կերպիւ.

Ռէթէոս էֆ. Պէրպէրեան Ատենապետ
Գառնիկ » Ֆընտըգլեան Ատենադպիր

Խորհուրդը կրթական գործին վրայ կարծեաց փոխանակութիւն մը կատարելէ յետոյ, ըստ յանձնարարութեան Քաղաքական Ժողովոյ՝ նկատողութեան առաւ Ազգ. Մատենադարանի խնդիրը և որոշեց իւր յառաջիկայ նստին հրաւիրել Գեր. Խորէն Նար-Պէյ Արքեպիսկոպոսն և Մկրեան Արժ. Տ. Յովհաննէս Աւագքահանայն, որպէս զի տեղեկութիւններ ստանայ Մատենադարանի անցեալ և ներկայ վիճակին վրայ.

Կը լսենք թէ Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Գեր. Ստեփաննոս եպիսկոպոս Յովակիմեան Մէբրիկեօզի կրօնափոխութեան առաջքն առնլով հանդարտութիւնը վերահաստատած է [illegible] մէջ, և ինքը Բաղարու Մեծ Նոր գիւղն անցնելով ձեռնարկած է բաղնիքի շինութեան հաշիւները փակելու.

Կիրասոնէն ցաւօք կը հաղորդեն մեզ՝ քաղաքին առաջնակարգ ազգայիններէն Մովսէս էֆ. Ճէօհրէճեանի մահն. Հանգուցեալը, տակաւին երեսնեւչորսամեայ, կարեւոր դիրք մը կը գրաւէր տեղւոյն ազգայնոց և օտարազգեաց քով իբր պատուաւոր վաճառական, և համայնից սիրելի հանդիսացած էր իր ազնիւ և առաքինի վարուք.

Հանգուցեալն իւր հիւանդութեան վերջին պահուն հարիւր օսմ. ոսկի կտակեր է Կիրասոնի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն և համանուն վարժարանին. Կտակը նոյնութեամբ գործադրուեր է ձեռամբ իր մօրեղբօրորդւոյն՝ Պարոն էֆ. Ճէօհրէճեանի.

Պոլու առանց հովուի մնացած լինելուն Ազգ. Պատրիարքարանն որոշած էր Նիկոմիդիոյ վիճակին կցելով զայն, Առաջնորդ Սրբազանի խնամոց յանձնել.

Առաջնորդ Սրբազանն և Գաւառ. վարչութեան խառն ժողովներն ալ ընդունելով Ազգ. Պատրիարքարանի սոյն որոշումներն, երբեմնակի հոգեւոր պաշտօնեայներ կը ղրկէին անդ.

Այժմ, առաջնորդ Սրբազանի ձեռնասուններէն Արժ. Տ. Մկրտիչ վարդապետ Աղաւնունի ղրկուած է ի Պոլու իբր քարոզիչ և իբր տնօրէն-դաստատու ազգ. վարժարանաց.

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

Նախորդ Պաշտօնական Ծանուցմամբ հրաւիրուած էին Մայրաքաղաքիս իւրաքանչիւր թաղի ազգայինք մինչեւ ամսոյն 15 ներկայացնել թաղական խորհրդոյ՝ դիտողութիւնին, եթէ ունենան իրենց ազգային տրոց բաժնի քանակութեան վրայ, որ նշանակուած է եկեղեցւոյ բակն ի տես դրուած ցուցակին մէջ.

Արդ՝ սոյն պայմանաժամը լրանալու մօտ լինելով՝ հարկ դատուած է ներկայիւս կրկնել նոյն հրաւէրն և այս առթիւ միւսանգամ յիշեցնել թէ՝ յաւարտ պայմանաժամուն անլսելի պիտի մնայ որ եւ է դիտողութիւն, և ցուցակը վերջնական համարուելով՝ պիտի արձանագրուի ընդհանուր տրոց տումարաց մէջ.

9 մարտ 1891 (Կնիք)

ՄԵԾ. ԳԱՍՊԱՐ ԷՖԷՆՏԻ ԹԸՆԿԸՐԵԱՆ

ՀԱՅՐ ՄԵԾ. ԱՒԵՏԻՍ ԷՖ. ԹԸՆԿԸՐԵԱՆԻ

Յետ միամսեայ հիւանդութեան կնքեց իւր մահկանացուն երէկ գիշեր, ի ժամ 10, ի հասակի 60 ամաց.

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը տեղի պիտի ունենայ վաղը, կիւրակէ, ի ժամ 6 ըստ Թրքաց, ի Ս. Յովհաննէս եկեղեցւոջ ի Կէտիկ Փաշա, ուստից հանգուցելոյն մարմինը պիտի ամփոփուի Պալըգլըի գերեզմանատունը.

Կէտիկ Փաշա, 9 մարտ, 1891

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿԻ ՍԷԼԱՄԼԸՔԸ

Սէլամլըքի արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Շագըր Թէքքէի կից Երթողրուլ մզկիթին մէջ. Վեհ. Սուլթանը միջօրէին հանդիսաւոր կերպիւ այդ մզկիթը գնաց ուր ուրբաթու աղօթքը կատարեց և դիտեց կատարուած զօրահանդէսը.

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին պարսկական նախորդ դեսպան Միրզա Մոհսին խան, դեսպանատան խորհրդական Ճէվատ խան, առաջին թարգման Արթաքի խան Նէվրուզ, չինական դեսպանն ու առաջին թարգմանը, Քաղդէացւոց պատրիարք Տ. Բաթրաս Իլիա և ութսունի չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ, որք սենեկապետ Մէհմէտ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան Վեհ. Սուլթանի մեծարանաց.

* * *

Ի ՔԵԱՂԸԹԽԱՆԷ

Երէկ Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանը՝ բաց կառքի մը մէջ բազմած և իւր դէմն ունենալով Մեծ-Եպարքոս Քեամիլ փաշան ու արքունեաց հրամանատար Օսման փաշան, Քեաղըթխանէի կայսերական քէօշկը գնաց Պէշիքթաշի, Տոլմապաղչէի, Նշան Թաշի ու Շիշլիի ճամբով. Օդին գեղեցկութեան պատճառաւ ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը կը գտնուէր ի Քեաղըթխանէ. Ն. Վեհափառութեան անդ ժամանելուն ամբողջ ժողովուրդը «Բատիշահըմ չօգ եաշա» աղաղակեց. Վեհ. Սուլթանն հրամայեց որ ժողովուրդն ամենայն հանգստութեամբ զուարճանայ. Քեաղըթխանէի գիւղացիք եւս կայս. քէօշկին շուրջը փութացած էին մածուն եայլն բերելով. Վեհ. Սուլթանն հրամայեց դրամական պարգեւներ բաշխել այդ գիւղացւոց.

Ն. Վեհափառութիւն Զաղլզան քէօշկին մէջ իրիկուան ճաշն ընելէ յետոյ բաց կառքով մը ժամ մէկին կայս. պալատ վերադարձաւ Շիշլիի, Նշան Թաշի և Հաճի Հիւսէյին Պաղի ճամբով.

—

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՔ

Ինչպէս անցեալ օր կը ծանուցանէինք Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրաբերեալ խմբագրականին մէջ, հաստատուած է թէ հրեայ վաճառական Պ. Եաքօ Տապաք իւր վճարումները դադրեցուցած է 20-25,000 Օսմ. ոսկւոյ պարտքով. Բայց կը լսենք թէ Պ. Տապաք իբր 30,000 օսմ. ոսկւոյ գոյք և առնելիք ցուցուցած լինելով, իւր պահանջատէրաց հետ կարգադրութիւն մ'ընելու վրայ է, յորմէ կ'երեւի թէ վճարմանց դադարումը չը պիտի փոխուի վերջնական սնանկութեան. Կը ծանուցուի նաեւ Պ. Ժ. Պ. Տալէճիօ վաճառատան վճարմանց դադարումը 15,000 ոսկւոյ պարտքով.

Մի քանի օրէ ի վեր շատ աւելի ծանրակշիռ լուր մը կը պտտի եւրոպեան և տեղական հրապարակաց վրայ, որուն նայելով յունական դրամատանց մեծագոյններէ մին, Լոնտոնի Համպրօ և Որդիք դրամատունը, ծանր վնասներ կրած լինելով, հաշուեյարդարութեան (լիքիտասիոն) մտած է, վերջ տալով իւր գործոց.

Համպրօ տունը Լոնտոնի հրապարակին վրայ անհատական դրամատանց մէջ կարեւորագոյններէ մին է, և մասնակցած է Յունաստանի, Եգիպտոսի և ուրիշ փոխառութեանց և զանազան սեղանաւորական գործողութեանց. Վայլեան տան հետ Համպրօ տունը հելլենական սեղանաւորական և առեւտրական գործունէութեան ամենէն աւելի պատիւ բերող հաստատութիւններէ մին էր.

Կը գրուի նաեւ թէ ուրիշ ոչ նուազ կարեւոր տուն մը, Լոնտոնի և Օտեսայի Պարոնայք Րաֆալօվիչ, իրենց գործերը դադրեցուցած և հաշուեյարդարութեան մտած են.

Բայց այս վերջին զրոյցները վերապահութեամբ կուտանք. Պ. Պ. Րաֆալովիչ հարաւային Ռուսիոյ արմտեաց վաճառականութեան բազմամիլիոն իշխանաւորաց դասուն մէջ առաջնակարգ դիրք մը կը վայելէին ցայս վայր՝.

—

ՊԱՏՐԻՔՕՖԻ ԴԱՏԸ

Ըստ տեղեկութեանց Լ. Հէրալտի, Յակոբ Վարդ. Պատրիքօֆի դատաստանը յառաջիկայ երկուշաբթի վերսկսելու համար պէտք եղած հրամանները տրուած են որոց որ անկ է.

—

ԱՆՏԱՌԱՑ ԵՒ ՀԱՆՔԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ

Զինուորական վարժարանին վերատեսուչ Ֆերիդ Զէքի փաշա՝ անտառաց և հանքաց վարժարաններն աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածելու համար ընդարձակ ծրագիր մը մատուցած է Բ. Դրան. Զէքի փաշա իւր ծրագրոյն մէջ ըսած է թէ այդ վարժարանաց ներկայ վիճակը՝ պահանջուած արդիւնքն ապահովցնելու և աւանդուած դասերն՝ գաւառաց մէջ այսչափ զոհողութիւններով հաստատուած երկրագործական ու տիպար-ագարակաց հիմ մը ըլլալու վիճակին մէջ չեն գտնուիր.

Ն. Վսեմութիւն իրաց այս վիճակին դարման մը տանելու և այդ վարժարաններն արդի յառաջդիմութեանց համապատասխանող վիճակի մը մէջ դնելու համար, ի միջի այլոց առաջարկած է նախ անտառաց ու հանքաց վարժարանները միացնելով, գիշերօթիկի վերածել և աւելցուելիք նոր դասերու համար Եւրոպայէն հինգ-վեց ուսուցիչներ բերել տալ.

Բ. Դուռն, ընդունելի գտած ըլլալով այդ ծրագիրն, այժմ բանակցութիւններ կը կատարէ Անտառաց և Հանքաց վարչութեան հետ.

—

ՊԷՐԱԹ ԿԻՃԷՍԻ ԵՒ ՌԱՄԱԶԱՆ

Պրուսայէն եկած Շէրիի օրացուցագրոյ մը համաձայն, հաստատուեր է թէ արաբական ներկայ Շապան ամսոյ առաջին օրը չորեքշաբթի է. Հետեւաբար Պէրաթ կիճէսին չորեքշաբթի գիշեր պիտի ըլլայ և Ռամազան ալ՝ եթէ լուսնոյ մահիկը տեսնուի հինգշաբթի և հակառակ պարագային մէջ ուրբաթ պիտի սկսի.

—

ՄՈՀՍԻՆ ԽԱՆ

Պարսկական հրաժարեալ դեսպան Միրզա Մոհսին խան ի մօտոյ պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս.

—

Պ. ՊԱՅԼԱՐՏ Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ֆունիէ գործակալութեան մէկ հեռագիրը կը ծանուցանէ թէ Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան անգլ. պատուիրակ Պ. Պայլարտի ի Լոնտոն ուղեւորութիւնն առնչութիւն ունի օսմ. [illegible] վերակազմութեան ծրագրին հետ, այս մասին եղած ջանքերուն իբր շարունակութիւն.

—

ՕՍՄ. ՌԷԺԻ

Օսմ. ծխախոտի Ռէժիի ընկերութեան փետրվարի հասոյթք 143,000 ոսկի եղած են, մինչ նախորդ տարւոյ միեւնոյն ամսոյ հասոյթք 129,000 ոսկի էին. Հետեւաբար այս տարի 100ին գրեթէ 11 աւելութիւն մը կը նշմարուի 1890 փետրվարի հասութից վրայ.

—

ԶՄԻՒՌՆԻՈՅ ՔԱՐԱՓՈՒՆՔ

Սուքի հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ այն պայմաններու ու յանձնառութեանց վրայ, զորս Զմիւռնիոյ երեսփոխանական ժողովոյ անդամ Պ. Ֆոլիարտ և օսմանեան հպատակ Անթօնիատիս էֆէնտի առաջարկած են Զմիւռնիոյ քարափանց ու մեծ մթերանոցներուն համար.

Զմիւռնիոյ քարափանց զուտ հասոյթը տարեկան 850,000 ֆրանքի կը հասնի. Այդ քարափանց մենաշնորհը խնդրող Պ. Կրանէի 15 միլիոն ֆրանքի դրամագլխին տոկոսի ու գլխավճարի ի հաշիւ հատուցանելի գումարին համար տարեկան 895,000 ֆրանքի գումար մը պէտք պիտի ըլլայ. Հետեւաբար այդ հաշուով տարեկան 45 հազար ֆրանքի բաց մը երեւան պիտի գայ. Պ. Կրանէի կողմէ իբրեւ մենաշնորհի պայմանաժամ խնդրուած 71 տարւոյ միջոցին այդ բաց 3,195,000 ֆր. ի պիտի հասնի. Այդ բացին հարիւրին 35ը կայս. կառավարութեան կողմէ վճարուիլն պէտք ըլլալով, մենաշնորհի պայմանաժամն աւարտելուն կայս. կառավարութիւնը քարափները չպիտի կրնայ առնուլ մինչեւ որ չվճարէ առ Պ. Կրանէ ունեցած պարտքը.

Գալով Պ. Ֆոլիարտի և Անթօնիատիս էֆէնտիի առաջարկութեանց, կայս. կառավարութիւնը՝ 625,000 ոսկւոյ փոխառութեան մը ձեւով պիտի գնէ Զմիւռնիոյ քարափներն, յարակից շէնքերն և պարապ գետինները. Այդ գումարը կայս. կառավարութեան փոխ պիտի տան Պ. Ֆոլիարտի և Անթօնիատիս էֆէնտի. Տարեկան 837,748 ֆրանքի գումար մը պէտք պիտի ըլլայ այդ փոխառութեան տոկոսն ու գլխավճարը հատուցանելու համար. Այդ գումար առաջին հինգ տարւոյն մէջ քարափանց զուտ հասոյթէն վճարուելէ զատ, այդ ժամանակամիջոցին մէջ կայս. կառավարութեան 61,260 ֆրանքի աւելորդ գումար մը պիտի մնայ. Արտօնատէրք մնացեալ երեսուն և հինգ տարւոյ մէջ զուտ հասոյթէն միայն կէսը պիտի առնուն, որով կայս. կառավարութիւնը տարեկան 425,000 ֆրանքի գումար մը պիտի ստանայ. Այդ գումար երեսուն և հինգ տարուան մէջ 14,875,000 ֆրանքի պիտի հասնի. Այդ կերպիւ եղած փոխառութիւնն ամբողջովին վճարուելով, կայս. կառավարութիւնը 41 րդ տարիէն սկսեալ ամբողջովին պիտի ստանայ քարափանց զուտ հասոյթն, որ տարեկան 850,000 ֆրանք ըլլալով 31 տարւոյ մէջ 26,350,000 ֆրանքի շահ մը ձեռք պիտի բերուի.

Վերոգրեալ թուանշանները գումարուելով սա արդիւնքը ձեռք կուգայ թէ կայս. կառավարութիւնը՝ Պ. Ֆոլիարտի առաջարկութենէն 44,736,260 ֆրանքի շահ մը պիտի ունենայ. Պ. Ֆոլիարտի ու Անթօնիատիս էֆէնտիի կողմէ՝ Զմիւռնիոյ և այլ տեղերու մէջ մթերանոցներ շինելու մենաշնորհէն գոյանալիք շահու հարիւրին քառասունը, զորս կ'առաջարկեն տալ կայս. կառավարութեան, վերոգրեալ հաշուին մէջ չեն.

—

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳԻՐ

Սէլանիկի լրագրոյն մէջ կը տեսնենք հետեւեալ վիճակագիրն, որ ցոյց կուտայ նախորդ տարւոյ յունիսէն մինչեւ փետրվարի վերջը Սէլանիկ ներածեալ և անկից արտածեալ անասնոց, անասնոց մորթերու և ասոնց յատուկ այլ և այլ նիւթերու քանակութիւնը.

Այդ ժամանակամիջոցին մէջ ի Սէլանիկ ներածուած են 6 ձի ու դրաստ, 2 այծ և 8 ջորի. Իսկ ներածեալ անասնոց մորթերն հետեւեալ քանակութեամբ եղած են. 2,815 հատ ոչխարի և խոյի մորթ, 1495՝ գառնուկի, 9922՝ այծի, 3806՝ ուլի, 52,913՝ պաճարի, 328՝ գոմէշի, 107՝ ուղտի, 1050՝ նապաստակի, 8՝ խոզի, 11՝ աղուէսի և 39՝ ճաքարի. Նոյնպէս ներածուած են 44,243 քիլօ բուրդ, 17,740 քիլօ ոսկոր, 450 քիլօ եղջիւր և 561 քիլօ ստեւ.

Արտածութիւնք եւս հետեւեալ քանակութեամբ եղած են. 69 ձի ու դրաստ, 24,877 խոյ, 13,075 ոչխար, 3434 այծ, 1897 եզ, 308 կով, 93 գոմէշ, 4 ջորի, 4 էշ, 15 խոզ, 1700 հաւ և 44 կաքաւ.

94,130 հատ ոչխարի մորթ, 380,186՝ գառնուկի, 238,435՝ այծի, 644,288՝ ուլի, 11,369 պաճարի, 4802՝ գոմէշի և 4548 նապաստակի. Անասնոց վերաբերեալ այլ և այլ նիւթերէն արտածուած են 203,977 քիլօ բուրդ, 250 քիլօ բուրդի կոտրտուկ, 7610 քիլօ ստեւ և 450 օխա խոզի ապուխտ.

—

«ԱԴՐԱԹՕ»Ի ԸՆԿՂՄՈՒՄԸ

Աւասիկ քանի մը նորագոյն մանրամասնութիւններ անցեալ շաբթու հինգշաբթիէն ուրբաթ լուսնալու գիշերը Վոսփորի բերնէն 54 մղոն հեռի պատահած անգլ. Ադրաթօ և Մախսուսէի Սէլանիկ շոգենաւուց բաղխման արկածին վրայ.

Ադրաթօ Պաթումէն մեկնած էր մարտ 9 ին (Ն. Տ.). Մարտի 12ի գիշերը և մինչեւ բաղխումէն ետքն, որ տեղի ունեցաւ մարտ 13 ին, առաւօտեան ժամը 2 ին ատենները, Ադրաթօ շրջապատուած էր մէգով մը որ կ'արգիլէր իրեն բան մը տեսնելու. Ուստի անգլիական շոգենաւն իւր ընթացքը մեղմացուց, սովորական նշանները տալով և ատեն ատեն կրցածին չափ սուլելով. Յանկարծ սպիտակ լապտեր մը նշմարեց, յետոյ կանաչ լապտեր մը, ապա ուրիշ սպիտակ լապտեր մը, ամենքն ալ գրեթէ միեւնոյն վայրկենին մէջ. Ադրաթօի հրամատարին և նաւաստեաց յայտարարութեանց նայելով, իրենք ամենադոյզն սուլիւն մը իսկ չեն լսած.

Անգլիական շոգենաւուն հրամատարը ուրիշ նաւու մը ներկայութիւնը և բաղխման մը վտանգը տեսնելուն պէս, երկու չոր սուլիւններ արձակեց, բայց շատ ուշ էր. Սէլանիկի ցռուկն եկաւ մխուեցաւ Ադրաթօի մեքենայից յարկին մէջ, և ջուրերն սկսան ներս լեցուիլ. Անմիջապէս ետքը, Սէլանիկ դէպի ետ գնաց ու աներեւոյթ եղաւ, առանց օգնութեան հասնելու այն նաւուն զոր ինք ծակած էր. Ադրաթօի հրամատարը շատ ջանաց անկողիններու, վերմակներու և գտնուած յարդերու միջոցաւ բացուած ճեղքերը գոցել, բայց անկարելի եղաւ. Մեքենայից սենեկին մէջ խուժող ջուրերը մարած էին կրակներն որով ջրհանք անգործութեան կը մատնուէին. Ի շնորհս գերմարդկային ճգանց, Ադրաթօ կրցաւ սակայն երկուքուկէս ժամ կանգուն մնալ, բայց նաւուն յատակն անդադար կը լեցուէր ջրով և փրկութեան ամեն միջոց անկարելի կը դառնար. Այն ատեն նաւազք իրենց կեանքն ազատելու ջանալով, ամենն ի միասին մտան մակոյկներուն մէջ, թողլով Ադրաթօն որ քիչ քիչ ընկղմի. Ծով հանդարտ էր այդ պահուն, բայց եզերքն անտեսանելի և սաստիկ հոսանք կար. Գրեթէ 50 ժամ ջուրին երեսը մնալէ յետոյ, նաւաբեկեալք շաբաթէն կիրակիի գիշերն իտալական [illegible] Փրինչի շոգենաւէն ընդունուեցան.

—

ԳԱՐՆԱՆԱՄՈՒՏ

Այս գիշեր ժամ 5, 3 վայրկեան 23 երկվայրկեանին արեւը Խոյ աստեղատունը մտաւ, որ է գարնանամուտ և գիշերահաւասար. Այս առթիւ այսօր Նէվրուզի տօնը կը տօնեն օսմանցիք ու պարսիկներն և միմեանց Նէվրուզլըք կոչուած անուշեղէններ ու ամանորի կաղանդչէքներ կը ղրկեն.

Ազատարարի չքադրամներ տրուեցան Սկիւտարի ոստիկաններէն Օսման ու Քէնան էֆէնտիներու, որք Գատըգիւղի հրդեհէն երկու տղաքներ ազատած էին.

—Աւստրիական շոգենաւ մը երէկ մայրաքաղաքս բերաւ 78 սնտուկ մաուզերեան հրացան հանդերձ յարակից գործիներով, որք Թնդանօթարանին յանձնուեցան.

—Գատըգիւղի ոստիկանութիւնն յետ քննութեան հաստատած ըլլալով որ անցեալ գիշեր ի Եէլ-Տէյիրմէնի պատահած հրդեհը դիտմամբ ձգուած էր, ձերբակալած է հրդեհն սկսած տան վարձակալը պարտիզպան Տիմիդրին. Այս մարդ երեք չորս տարի առաջ Գատըգիւղի մէջ ուրիշ փողոց մը բնակած ատեն, իւր տունէն հրդեհ ծագած, և տան մէջէն դիւրավառ նիւթեր գտնուած ըլլալով այն ատեն եւս ձերբակալուած և հարցաքննութեան ենթարկուած էր.

—Պէյրութի Սէմէրէ-Իւլ Ֆիւնուն լրագիրը կ'ըսէ թէ Պաթավիոյ օսմանեան հիւպատոսը ցաւալի ընթացից մէջ կը գտնուի և թէ անտարբեր ընթացք մը բռնելով բնաւ չը յարգեր այն հրամաններ զորս կայս. կառավարութիւնն իրեն կը հաղորդէ օսմանեան շահերը պաշտպանելու համար. Սինկափուռի հոլանտական հիւպատոսն եւս յոռի վարմանց մէջ կը գտնուի այդ կողմերն ուղեւորող օսմանցիներու նկատմամբ. Այդ կողմերու իսլամք կը խնդրեն կայս. կառավարութենէն օսմանեան հիւպատոսներ կարգել, իրենց շահերը պաշտպանելու համար.

—Կրթական նախարար Վսեմ. Մինիֆ փաշա երէկ Սուլթանիյէ վարժարանն երթալով, ամեն կողմ աչքէ անցուց և տեսնուած կանոնաւորութեան համար գոհունակութիւն յայտնեց վարժարանի պաշտօնէութեան.

—Զինուորական ու բժշկական երկրորդական վարժարանաց ընդհանուր քննութիւնք նախընթաց օր աւարտեցան. Հինգ աշակերտք, որք երկու տարի յաջորդաբար չէին կրցած դասարան փոխել, ըստ սովորութեան զինուորական վարժարանը ղրկուեցան զօրագունդերու մէջ իբրեւ զինուոր ծառայելու համար.

—Եանեայի մէկ գիւղէն միւսը գացող ուղեւոր մը Բաբա Անասթաս անուն ցուրտին սաստկութենէն սառեր է.

—Ադրիանուպոլսոյ այլ և այլ վարժարաններն յաճախող իսլամ և ոչ-իսլամ երկսեռ աշակերտաց թիւը 24,505ի կը հասնի.

—Ադրիանուպոլսոյ շրջակայքը գտնուած ձիւներն հալիլ սկսած ըլլալով, Թունճա, Արտէ և Մարիցա գետերն սկսած են յորդիլ և չորս կողմը ողողուած են, սակայն անցեալ անգամուան պէս վնասակար չեն այդ ողողմունք.

—Նիկոմիդիոյ նաւարանին մէջ երկրորդ կարգի երկու շրջուն մարտանաւերու շինութիւնք փութով առաջ կը տարուին. Միոյն անունն է Ֆէյզը Պարի և միւսինն ալ Սէթտէլ.

—Ասիական երկաթուղւոյ մինչեւ Պիլէճիկ եղած մասին գծերն զետեղուած ըլլալով, բացումը տեղի պիտի ունենայ մայիսի վերջերը.

—Բարձր. Մեծ-Եպարքոսի որդի՝ վախճանեալ Սուպհի պէյի յուղարկաւորութիւնը մեծ հանդիսիւ տեղի ունեցեր է ի Պէյրութ և մարմինն ամփոփուեր է իւր մօր դամբարանին կից դամբարանի մը մէջ.

—Իւղէնի դուքսն որ երկու շաբաթէ հետէ մայրաքաղաքս կը գտնուէր, Վիէննա ուղեւորեցաւ անտի Բարիզ դառնալու համար.

—Անգլ. դեսպանն ու դեսպանուհին՝ բազմաթիւ հրաւիրելոց ընկերակցութեամբ նախընթաց օր Մեծ Կղզի գնացին Իմճէն պահակ շոգենաւով և պտոյտ մը կատարեցին թէ կղզւոյն շուրջը և թէ կղզւոյն մէջ և գիշերը դարձան ի Բերա.

—Պէրաթի (Ալպանիա) մետրապոլիտ Տ. Տորոթէոս երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս հասաւ.

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՓՈԼԷՈՆ ԻՇԽԱՆԻ

ՀՌՈՄ, 20 մարտ.—Նափոլէոն իշխանի յուղարկաւորութիւնն անձրեւալի օդով մը տեղի ունեցաւ. Գլխաւոր սգակիրն էր Վիքթոր իշխան, որոյ աջ կողմը կը գտնուէր Աոսթայի դուքսն իբրեւ ներկայացուցիչ թագաւորին, և ասոնց կը հետեւէր դեսպանական մարմինը, բաց ի Ֆրանսայի դեսպանէն, նախարարք, քաղաքային պաշտօնատարք եւ շատ մը սպայք. Թափօրին առջեւէն եւ ետեւէն կ'երթային պահապան զօրքեր. Թագաւորը՝ գլխարաց՝ դագաղին հետեւած էր մինչեւ Ռուսիոյ պանդոկին դուռն, յետոյ Նափոլէոն իշխանուհւոյն հետ արքայական պալատ գնաց, ուր կեցաւ իշխանուհին (քոյր թագաւորին) մինչեւ որ ճամբայ ելաւ Թուրինոյի կառախումբն, որ տարաւ հանգուցելոյն մարմինը.

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 20 — Արմաստական երեսփոխան Պ. Ռայնէ Երեսփ. Ժողովոյն մէջ առաջարկ մը մատոյց, որով կը խնդրէ գրաւի ենթարկել (սեղանաւորական և առեւտրական) ընկերութեանց վարիչներուն անձնական գոյքն և ստացուածքը. Դատական նախարար Պ. Ֆալլիէռ պատասխանելով, ըսաւ թէ ամենամեծ շահերու հետ սերտ կապակցութիւն ունեցող այս խնդիրը լրջօրէն ուսումնասիրել պէտք է. Ուստի խնդրեց որ առաջարկն յղուի այն խորհրդարանական յանձնաժողովոյն որ պաշտօն ունի (սեղանաւորական և առեւտրական) ընկերութեանց վերաբերեալ օրէնքը վերաքննել. Ժողովն այս մտօք որոշում տուաւ. — Պ. Ռոս 18 000 ծովային գործաւորաց ստորագրութեամբք հանրագիր մը մատոյց, որք առեւտրական ազատութիւն (մաքսամերժ դրութիւն) կը խնդրեն, իբրեւ միակ միջոց իրենց օրապահիկն ապահովելու.

ԼՈՆՏՈՆ, 20 մարտ.— Զանզիպարէ կը ծանուցուի թէ Թիպու-Թիպ, որ այժմ կը գտնուի Ունեամեամպի մէջ, անդամալոյծ եղեր է.

ՃԻՊՐԱԼԹԱՐ, 20 մարտ.— Ութօբիա շոգենաւուն ուղեւորաց (՞ ընկղմեա՞լ ուղեւորաց) թիւն է 576.

ՀՌՈՄ, 20 մարտ.—Մասսաւայէ կը ծանուցուի թէ Հապաշներուն արդի էմիրն Քանթիպար Էտատ ձերբակալեցաւ. Կ'երեւի թէ Սուտանցւոց հետ համախոհ էր. Իտալեան պատուիրակ Անթօնէլլի Կօմս պիտի վերադառնայ Զէյլայի ճամբով, ուր պիտի նստի [illegible] շոգենաւն. Երկար խորհրդակցութիւն մ'ունեցաւ Մէնէլիք թագաւորին հետ, բայց արդիւնքը տակաւին յայտնի չէ. Վերապահութեամբ կը ծանուցուի նաեւ այն զրոյց թէ Հապէշաստանի թագաւորը կը մերժէ իտալեան թեւարկութիւնը.

ՓԱՐԻԶ, 20 մարտ.— Պ. Տէրուլէտի ձեռամբ Ամպիկիւի թատրոնին մէջ կազմակերպուած ցոյցին պատճառաւ դատարանը քննութեան ենթարկեց Հայրենասիրաց Դաշնակցութեան տակաւին գոյութիւն ունենալուն կամ չունենալուն խնդիրն, և Ե. և ԺԳ. շրջանակներուն մէջ խուզարկութիւններ հրամայեց. բայց ոչ մէկ ձերբակալում եղաւ.

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 9 Մարտ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտոնի վրայ	110 1/2
3 » Բարիզի »	22 87 1/2
Օսմանեան [illegible]	
Երէկ երեկոյ գոց. ([illegible]) Սէրի	20 35
[illegible]	— —
[illegible]	20 34
[illegible]	20 34 1/2
Տահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ	82 32
» » ժամ 5ին	82 32
[illegible]	
Փոխառութիւն Ա. Սէրի	44
» Բ. »	24 5/8
» Գ. » Գ. Կ.	20 84
[illegible]	
[illegible]	5 32
[illegible]	9 23
[illegible]	6 20
[illegible]	4 85
[illegible]	562 1/2
[illegible]	78 5/8
Բաժնեթուղթ Լավիռոսի	162
[illegible]	
[illegible]	100
20 ֆրանքնոց	87 25
Անգլիական ոսկի	110 10
Մարք (գերմանական ոսկի)	108
[illegible]	90 10
[illegible]	51 15
[illegible]	7 64
[illegible]	108 18
[illegible]	108
Հինգնոց	108
Մաթալիք	100 20
Թասֆիյէ	16 20
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	8

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 20 Մարտ, ժամ 3 վայրկ. 25 երեկոյ

[illegible]	95 12 1/2
» 4 1/2 %	105 60
Օսմանեան [illegible] Սէրի Դ.	19 15
[illegible]	78 37 1/2
» [illegible]	352 50
[illegible]	628 75
Սօսիէթէ ժէնէրալ	145
[illegible]	793 75
[illegible]	94 95
[illegible]	454
[illegible] (1890)	426 25
[illegible]	497 50
[illegible]	827 50
[illegible]	468 75
Րիօ Թինթօ	580
[illegible]	693 50
Չէք Լոնտոնի վրայ	25 20

Լոնտոն, 20 Մարտ, ժամ 6 վայրկ. 10 երեկոյ

Անգլ. քօնսոլիտ	96 13/16
Թուրք. » Սէրի Դ.	18 13/16
» » » Ա.	44
» » » Բ.	24 5/8
» » » Գ.	18 13/16
[illegible] 1877	103 1/2
[illegible] Օթոման	14 13/16
[illegible] ([illegible])	98 7/16
» [illegible] ([illegible]) 1890	94 3/8
Րիօ Թինթօ	22 15/16
[illegible]	102 1/2
[illegible] 5 %	89 1/2
[illegible] »	71 1/2
[illegible] 1889	[illegible] 3/4
[illegible]	[illegible] 450

[illegible], 20 Մարտ, ժամ — վայրկ. —

[illegible]	37
» [illegible]	161 60
[illegible] Լոնտոնի վրայ	115 65
» Փարիզի »	45 80

Բերլին, 20 Մարտ, ժամ — վայրկ. —

[illegible] Լոնտոնի վրայ	20 35
» Փարիզի »	80 40
[illegible]	210 50
[illegible]	79 70
Օսմանեան քօնսոլիտէ Սէրի Դ.	19 20

ԲԱՐԻԶԻ [illegible] ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 20 Մարտ, ժ. — վ. — երեկոյ

[illegible]	95 15
[illegible] Դ.	19 15
[illegible]	81
Օսմ. Ռէժի	365 (*)
Երիօբլիժէ թիւրք	— —
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	— —
Պանք Օթօման	627 50
Րիօ Թինթօ	580
Սօսիէթէ ժէնէրալ	147 50

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Առ Հ. Գ. Ճ. Ալէքիշէհր.—Ստացանք ձեր փետրուար 23 ամսաթիւ նամակը. կրնաք առաջին թղթակցութիւն մը ղրկել մեզ, յետ որոյ կ'ստանաք մեր պատասխանը։

Առ Թ. Խ. ի Հասգիւղ.—Ալպաքալ Ակադեմականին համառօտ կենսագրութեանը փոխան, զոր խոստացած էիք գրել, արտաքին խորհրդածութիւններով այնքան ծանրաբեռնել յօդուած մը յղեր էք մեզ, որ կենսագրութիւնը կը կորսուի անոր մէջ ուստի և հրատարակութեանը մի՛ սպասէք։

Առ Ա. Պ. ի Սամաթիա.—Ուրիշ անգամ եթէ թարգմանութիւն մը յղէք խմբագրութեանս, մի՛ մոռնաք հեղինակին անունը նշանակել։

Առ Ս. Զ. ի Գալաթ.—Ձեր իբր հեղինակութիւն ղրկած նորավէպը, «Առ քեզ Աստուած» վերնագրով, գրեթէ համանման է իբր երկու ամիս առաջ «Նուէր կաղանդի» անուամբ «Արեւելք»ի մէջ հրատարակեալ նորավէպին. թէեւ ոճըն ու լեզուն լաւ են, բայց նիւթը նորութիւն մը չի պարունակեր։

Առ Թարգմանիչս Նորավէպերու.—Կը խնդրեմք գէթ առժամապէս դադրեցնէք թարգմանեալ նորավէպերու առաքումն, որոցմէ 30 հատի չափ ունիմք արդէն ի պահեստի։ Լաւագոյն նիւթոց հրատարակումը շատ քիչ տեղ կը թողու անոնց և խմբագրութիւնս չ'կարենալով իւրաքանչիւր թարգմանչի գրաւոր կամ բերանացի անընդհատ դիմումներուն գոհացում տալ, հրապարակաւ այս ծանուցումն ընել կը հարկադրի։

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՐԻԶՈՒ

ԲԱՐԻԶ, 2 Մարտ

Բարիզի մէջ հայկական մատուռի մը հաստատութեան գործ ա՛յնչափ դիւրին չէ, որչափ կ'իրեւակայենք. Նախկին Հոգաբարձութիւնն որ հիմն դրաւ այդ ծանրակշիռ գործին և յաջորդ Հոգաբարձութիւն որ պիտի ստանձնէ զայն և յարատեւէ, դրապէս տեսան և պիտի տեսնեն թէ որչափ բարոյական և նիւթական դժուարութիւններ առջեւ են իրենք. Այդ դժուարութիւններ՝ յայտնի բան է թէ ինքնին կը բարձուին, եթէ այն մարմին, որ սիրայօժար կ'ստանձնէ այս գործ, կատարեալ հաստատակամութեամբ առաջ կը տանի իւր ձեռնարկութիւն։ Ասոր նախանձելի օրինակն տեսանք Նախկին Հոգաբարձութեան վրայ, որ կարճ ժամանակի մէջ գովութեան արժանի գործերը կատարեց, հակառակ այն դժուարութիւններին՝ որոնց կը բաղխէր ամեն օր։ Այդ դժուարութիւններ՝ իրենց տեսակէտով բարոյական և նիւթական գոյն ունենալով՝ աւելորդ չեմ համարիր մանաւոր գաղափար մը տալ այդ մասին։ Բարոյական տեսակէտով օտարաշխարհ քաղաքի մը մէջ հայկական մատուռի մը հաստատութիւնն յայտնի է թէ կ'ենթարկուի միշտ զանազան իրաւացի և անիրաւացի քննադատութիւններու. Փորձով տեսնուած է որ երբ այս ինչ կամ այն ինչ մարմին կրօնական նոր ձեռնարկութեան մը հիմը դրած է, աջէն և ձախէն սկսած են քննադատական աճպարին տարափ մը տեղալ անոր գլխին։ Բարիզի հայկական մատուռի Նախկին և յաջորդ հոգաբարձութիւններին միեւնոյն բանը պատահեցաւ և կը պատահի։ Մեկ մաս իւր յոռետեսութեան մէջ առաջ երթալով կը յայտնէ թէ ի՞նչ կարիք կայ հայկական մատուռ մը բանալ քաղաքի մը մէջ ուր հայերի խիստ փոքրաման թիւ մը կայ և ուրիշներ ուրիշ ձախող միտքեր կը յայտնեն. Բարեբաղդաբար այս կարգի մտաց յայտնողներ՝ շատ նուազ թիւ մի կը կազմեն տեղւոյս հայ գաղթականութեան մէջ։ Մեծամասնութիւնն—եթէ այդ փոքրամասնութիւնը չ'լինէր, պիտի համարձակէի ամբողջ հայ գաղթականութիւնն ըսել—խիստ համակիր է այդպիսի հաստատութեան մը և ինչպէս կը տեսնենք փորձերէն՝ իւր ամեն ճիգ պիտի թափէ ոչ միայն յարատեւ պահել հայկական մատուռի մը գոյութիւնը, այլ աւելի ճոխացնել զայն։ Արժանահաւատ աղբիւրներէ կը լսեմ թէ, եթէ այժմեան Պատ. Հոգաբարձութիւն յաջողապէս առաջ երթայ իւր ծանրակշիռ ձեռնարկութեան մէջ, որին կը ցանկանամք մենք ամենքս բոլոր սրտով, մօտ ժամանակի մը մէջ սեպհական գետին մը պիտի գնէ և հոն կառուցանէ հայկական մատուռը քանի մը բարեգործ ազգայիններու աջակցութեամբ։

⁂

Բարիզի հայկական մատուռի Նախկին Հոգաբարձութիւնն իւր առժամանակեայ պաշտօնավարութեան պայմանաժամը լրացած համարելով՝ երեկ տուաւ իւր հրաժարական և անմիջապէս Նորընտիր Հոգաբարձութեան մը քուէարկութեան ձեռնարկուեցաւ։ Վսեմ. Իշխան Լուսինեան օրուան ժողովին նախագահ ընտրուած լինելով՝ ընտրողական ժողովի կողմէն, բացման իմաստալից բանախօսութիւն մը արտասանեց. Հայ գաղթականութեան 200 հրաւիրեալներէ մէջէն, ներկայ էին միմիայն 44 ընտրողներ. Ընտրողական ժողովը կը կազմէին Վսեմ. Իշխան Լուսինեան և Մեծ. Պ. Պ. Բէջլիվանեան, Արիւաճեան և ուսանող մը։ Նորընտիր Հոգաբարձութեան թիւը հինգ նշանակուած լինելով, եռապատիկ ցանկ մը պատրաստուեցաւ որի մէջէն գաղտնի քուէի բացարձակ առաւելութեամբ հետեւեալներն ընտրուեցան.—Վսեմ. Իշխան Լուսինեան, Վսեմ. Լեւոն պէյ Բախտամեան, Մեծ. Պ. Պ. Ռաֆայէլ Մարկոսեան, Աթանիկ Եգնայեան, Երուանդ Շնորհքեան. Քուէարկութեան գործողութիւնը սահմանադրական օրինաց ճշդութեամբ կատարուած լինելով՝ նորա վաւերականութիւնն ընդունուեցաւ Պատ. ընտրողների կողմէն և ժողովը փակուեցաւ Վսեմ. Նախագահի արտասանած փակման ճառովն։ Մոռցայ յայտնել որ Մեծ. Պ. Թիւլսիզեան քուէարկութեան ձեռնարկելէ առաջ խիստ շօշափելի իմաստով մը ժողովին ներկայեց Նախկին Հոգաբարձութեան կարճ բայց կենսոտ պաշտօնավարութիւնն և Նորընտիր Հոգաբարձութեան իւրաքանչիւր ընտրեալի շատագովութիւնը խիստ ճարտար և զարդարուն լեզուով մը կատարեց։ Բարիզի հայ գաղթականութիւն ջերմագին կերպով յաջողութիւն և հաստատակամութիւն կը մաղթէ Նորընտիր Պատ. Հոգաբարձութեան, և Ազգային Պատրիարքարանի եկեղեցասիրութեան ներկայելով զայն՝ լիակատար ցանկութիւն կը յայտնէ որ փութով իւր Պատրիարքական վաւերագիր կոնդակն յղելու բարեհաճութիւնն ունենայ ի քաջալերութիւն Բարիզի հայկական մատրան Նորընտիր Պատ. Հոգաբարձութեան։

Ս. Ց.

ԽՄԵԼ ԵՒ ԾԽԵԼ

Անգլիական առաջնակարգ հանդէսներէն Ֆորթնայթլի Րէվիւի փետրուարի թիւն ունի կարեւոր և խիստ շահեկան յօդուած մը, որուն հեղինակն է երեւելի անձնաւորութիւն մը՝ կոմս Թոլսթոյ, որուն անուն մօտ ատեններս շատ կը յիշուի գրական և գիտական շրջանակաց մէջ։ Հռչակաւոր ռուս վիպասանը խմելու և ծխախոտ ծխելու սովորութեանց դէմ է որ կը գրէ այս անգամ։ Նիւթն ընդհանուր կարեւորութիւն ունի արդարեւ, և հեղինակն ալ մեծ համբաւ, ուստի կը փութամ ներկայիս հակիրճ գաղափար մը տալ փորձել Արեւելքի ընթերցողներէ անոնց որք վերոյիշեալ յօդուածը չեն տեսած։

Թոլսթոյ յօդուածն կը սկսի հետեւեալ նախապատրաստական հարցումներով. Ի՞նչ է ճշմարիտ բացատրութիւնն գինւոյ, գարեջրոյ, ափիոնի և այլ թմրեցուցիչ նիւթոց ընդհանրական գործածութեան։ Ի՞նչպէս ծագում առաւ այդ և ի՞նչպէս տարածուեցաւ քաղաքակիրթ և վայրի ազգաց մէջ անխտիր։ Ի՞նչպէս կրնանք բացատրել սա անհակառակելի իրողութիւնը թէ ո՛ւր որ գինի, գարեջուր անծանօթ են հո՛ն ափիոն, հաշիշ սովորական են, մինչ ծխախոտի սպառումն ընդհանուր է։ Ի՞նչ է որ կը մղէ զմարդիկ թմրեցունել կամ գինովցնել զիրենք. Հարցո՛ւր ո՛ և է մէկու մը թէ ի՞նչ էր որ մղեց զինքը գործածել ալքոհոլական ըմպելիներ և ինչո՞ւ կը խմէ զայնս այժմ։ Պիտի պատասխանէ թէ, «այդպէս ընելն հաճոյալի է, ամէն ոք կը խմէ»։ և թերեւս յաւելու, «հոգերս փարատելու համար»։ Մարդոց մէկ ուրիշ դասն ալ կայ. ասոնք պիտի ըսեն թէ գինին առողջարար է և զայն գործածողին ոյժ կուտայ, առաջ բերելով փաստ մը որուն բոլորովին սխալ ըլլալը շատոնց ապացուցուած է։ Միեւնոյն հարցումը դի՛ր ծխողի մը առջեւ. հարցո՛ւր ասոր եւս թէ ի՞նչ էր որ զինքն ծխելու առաջնորդեց և ինչու կը պահէ այժմ ծխելու սովորութիւնն, և պիտի ստանաս մի և նոյն պատասխանը. «ձանձրութիւնն վանելու համար. և նաեւ այդ սովորութիւնն ընդհանուր է. ամէն ոք կը ծխէ»։ Այսօրինակ պատճառներ կրնան առաջ բերուիլ սուլելու կամ թիթեղեայ սուլիչ մը գործածելու սովորութեանց համար եւ՝ առանց չափազանց անտեղութեան. ի մի բան զբաղելու համար հազար և մէկ կերպերով որք չեն սպառեր բնական հարստութիւններն եւ ոչ ալ մարդկային աշխատութեան մսխման պէտք ունին, և որք ո՛չ ենթակային և ոչ ալ ուրիշին վնասակար են։ Բայց խնդրոյ տակ եղած սովորութեանց և ոչ մին այս անվնաս տեսակէն են։ Ծխախոտ, գինի, հաշիշ և ափիոն արտադրելու և ներկայ ահագին սպառման հետ մրցելու համար միլիոնաւոր արտավար ամենալաւ երկիրներ և միլիոնաւոր մարդկային արարածներ կը գործածուին պատրաստելու համար սոյն թմրեցուցիչ նիւթեր։ Անգլիոյ բնակչաց մէկ ութերորդն այդ նիւթոց արտադրութեամբը կը պարապին։ Եւ այս չէ ամբողջ վնասը։ Սոյն արտադրութեանց սպառումն անտարակոյս վընասակար է, արմատ է չարեաց—չարեաց որք աւելի աւերիչ են քան արիւնռուշտ պատերազմներ և վարակիչ հիւանդութիւններ մարդկային ազգի սպառման համար։

Անհերեւ է ուրեմն որ այս տարօրինակ երեւոյթի համար ուրիշ բացատրութիւն մը պէտք է գտնել։ Ամէն կողմ կը հանդիպինք ծնողաց որք թէեւ ամէն զոհողութեանց յանձնառու են իրենց զաւակաց համար, այլ չեն կրնար զոհել ծխախոտն կամ ալքոլն իրենց զաւակաց անմիջական սնունդն հոգալու համար իսկ։

Ասկէ վերջն իմաստասէր կոմսը կը յայտարարէ թէ իր ծխելու և խմելու անձնական փորձառութենէն և այլոց վկայութիւններն ուսումնասիրելէ վերջ՝ կը յանգի սա իմաստասիրական եզրակացութեան թէ մարդ իր գոյութեան ընթացքին մէջ կրնայ բաժնուիլ երկու որոշ բնութեան. մին կոյր և զգայարանական, միւսն տեսութեամբ օժտեալ, հոգեկան։ Առաջինը կ'ուտէ, կը խմէ, կը հանգչի, կը քնանայ և կը շարժի որոշեալ ժամանակի մը համար լարուած մեքենայի մը նման. տեսնող, հոգեւոր էութիւնն, որ միացած է զգայարանականին, ինքնին բան մը չըներ, բայց միայն կը կշռէ և կը գնահատէ զգայարանական էութեան ընթացքն, աչխուժիւ գործակցելով երբ հաւանի, և հեռի կենալով՝ երբ չհաւանիր վերջնոյն գործողութեանց։ Տեսութեամբ օժտեալ էութիւնը կրնանք նմանցնել կողմնացոյցին ասեղին, որուն մէկ ծայրն կը նայի դէպ հիւսիս և միւս ծայրն դէպ հարաւ, և որ ամբողջ տարածութեամբն ծածկըուած է թանձր մարմնով մը։ Ասեղն անտեսանելի կը մնայ ցորչափ նաւը կը շարժի կողմնացոյցին ցուցած ուղղութեամբն և կը տեսնուի այն ատեն միայն երբ նաւը շեղի այդ ուղղութենէն։ Այսպէս ալ տեսնող հոգեկան էութիւնն, զոր խիղճ կ'անուանենք մեր ամենօրեայ կենաց մէջ, մէկ ծայրովը միշտ բարւոյն կը ցուցնէ եւ հակառակ ծայրովը՝ չարին, և չենք նըշմարեր զայս մինչեւ որ չշեղինք իր ցուցած ուղղութենէն, այսինքն բարիէն ու չարէն։ Մեր խղճին հակառակ ուղղութեամբ գործած ատեն հոգեկան էութիւնը կը յայտնէ ինքզինքն՝ պարզելով խղճին ցուցած ուղղութենէ խոտորման աստիճանը։ Մարդկային կենաց գործունէութիւնն իրաւամբ կրնայ բաժնուիլ երկու տեսակի։ Առաջին կարգի մարդիկ որք իրենց ընթացքին և խղճի ըսածին միջեւ ներդաշնակութիւն պահել կը ջանան, իսկ երկրորդ կարգի անձինք կը ջանան պահել իրենցմէ խղճի արտայայտութիւններն՝ իրենց ուզած կերպովն ապրիլ կարելի ընելու համար։ Առաջնոյն համար մէկ կերպ մը կայ որ է բարոյական լուսաւորութիւն, միւսոյն համար երկու միջոց՝ արտաքին և ներքին, ճիշդ ինչպէս որ մարդ մը կրնայ կուրացնել ինքզինքն աչքին առջեւն եղած առարկայ մը չտեսնելու համար ուշադրութիւնն այլուր դարձնելով և կամ ուղեղը թունաւորելով։

Այսպիսի իմաստասիրական առաջաբանով մը կը սկսի յօդուածն՝ և կը յանգի նա եզրակացութեան թէ՝ ոչ հաճոյքի եւ ոչ ալ զուարճութեան համար է որ մարդիկ կը գործածեն գինի, ծխախոտ եւ ափիոն, այլ պարզապէս իրենց ընթացքը խղճին գերիշխանութենէն հեռի պահելու համար։ Հետեւեալ օրինակներով կը հաստատէ իր ըսածները։ Օրին մէկը, կ'ըսէ Թոլթոյ, փողոցէ մը անցած միջոցիս հանդիպեցայ կառավարաց խմբակի մը և լսեցի ականջովս որ ատոնցմէ մին միւսին կ'ուղղէր խօսքը ըսելով «Ի՞նչ կը տարակուսիս, անշուշտ պիտի ամչնար ընել զայն եթէ լուրջ ըլլար»։ Լուրջ մարդ մը վարանի ընել ինչ որ գինով մարդ մը կը գործադրէ առանց վարանման։ Լուրջ մարդ մը վատահամբաւ կանանց այցելելու, գողնալու և սպաննելու համար խղճի խայթն ու ազդարարութիւնն ունի, մինչ գինով մէկը չունի այդպիսի դատողութիւն։ Մարդասպան խոհարար մը դատավարութեան միջոցին յայտարարեց թէ սպասուհի մը սպանմամբ պարապած միջոցին իր չար խորհուրդն ի գլուխ հանելէ կանգ առնուլ ստիպուած էր խղճին ազդարարութեան վրայ, բայց զայս անհետացնելու համար կը դիմէ օղիին և յետոյ կը շարունակէ իր մարդասպանի դերն առանց ո և է արգելիչ զգացմանց։ Մարդկութիւնն արատաւորող ոճիրներուն տասներորդն այդ կերպով գործուած են.— «Նախ և առաջ խմէ՝ քեզ քաջութիւն տալու համար»։ Անկեալ կանանց կէսն փորձութեանց տեղի կուտան ալքոհոլի ազդեցութեան ներքեւ։ Վատահամբաւ տուներն այցելող երիտասարդաց մեծագոյն մասը նախ և առաջ կը կուրացընէ իրենց խղճն արբեցողութեամբ։ Մարդիկ քաջ գիտեն ալքոհոլի՝ խղճին ձայնն խեղդելու այս յատկութիւնն և բուն իսկ այդ պատճառաւ և նպատակաւ կը գործածեն զայն։ Պատերազմաց մէջ եւս ոգելից ըմպելիք կը գործածուին նմանօրինակ նպատակաւ մը երբ զինուորք ձեռնաձեռքի, դէմ առ դէմ մարտնչելու լինին։ Ծանօթ պատերազմի մը միջոցին գազանացի գործերը կատարելապէս գինովցած էին կանխաւ։ Ոգելից ըմպելեաց գործածութիւնը կը խեղդէ խղճի ձայնն, հարուստ թէ աղքատ դասակարգի անձանց մէջ լինին նոքա, չափաւոր կամ չափազանց խմողք։

Ոգելից ըմպելիքներէ ծխախոտին անցնելով սորա ընդհանրական գործածութեան համար կը պատճառաբանէ հետեւեալ կերպով։—Կ'ըսուի թէ ծխախոտն կը զուարթացնէ սիրտն, կը պարզէ խորհուրդներն և առանց շլատելու խղճի գործունէութիւնն հաճոյք կ'առթէ ենթակային։ Վերը յիշուած կնասպան խոհարարը դատարանին առջեւ կը խոստովանի թէ մտադրած ոճիրը գործած ատեն դանակով կընոջ վիզն վիրաւորելէ վերջ՝ առանց ամբողջացնելու իր գործն՝ ձեռքէն կը ձգէ դանակն և կ'երթայ սիկառէթ մը ծխել. և անկէ վերջը միայն կը յաջողի ոճիրն ի գլուխ հանել։ Արդ, յայտնի է թէ այս մարդասպանին ծխելու համար զգացած փափաքն իր խորհուրդներն պարզելու և կամ սիրտը զուարթացնելու համար չէր այլ անլսելի ընելու համար ձայնն որ կ'արգիլէր զինքն ի կատար հանել սև նըպատակն։ Ամէն ծխող պէտք է խոստովանի թէ ծխելու մասնաւոր պէտք մը կը զգայ վճռական վայրկեաններու մէջ իր խորհելու կարողութիւնները ծուխով պատելու համար։ Անձնական փորձառութենէս կը հաստատեմ զայս, կ'ըսէ Թոլսթոյ երբ թուղթ խաղալով պարապած միջոցիս կորուստս զգայի սիկառ մը կը վառէի և անկէ վերջ առանց վարանման կը շարունակէի ընթացքս, երբ որ ի՛նչ և իցէ կերպիւ թերութիւնս կամ յանցանքս զգայի ծխելով ինքզինքս կը հանդարտեցնէի։ Կ'ուզէ՞ս ընել ինչ որ գիտես թէ ընելու չես.—Մէկ սիկարէթ մը, խանգարէ կարողութիւններդ. ծխէ սիկարէթ մը եւ խղճի կրծող որդն ծխախոտին մուխին մէջ կը մարեցնես։ Մանչեր ե՞րբ կը սկսին ծխել.— Գրեթէ առանց բացառութեան երբ մանկական անմեղութիւնը կը կորսնցնեն։ Ինչու համար է որ գրեթէ բոլոր խաղամոլք ծխողներ են։ Ի՞նչու համար է որ իգական սեռէն անպատիւ կեանք վարող կանայք են ծխողք, մինչ հակառակը ճշմարիտ է պատուաւոր և բարեպաշտ կանանց համար։ Պատճառն ի՞նչ է որ ցոփակեաց և յիմարք կը ծխեն անխտիր։ Սովորութիւնը անպատճառ ունի իր կարեւորութիւնն այս ամենուն մէջ, բայց ունակութեան իրեն արժանի տեղն տալով հանդերձ՝ պէտք է խոստովանիլ ծխելու պէտքն՝ խիղճը լռեցնելու համար։ Ընկերային վիճակի տեղեակ մէկն միշտ զգուշաւոր է չվրդովելու համար իր շուրջը գտնուողաց հանգիստն, եւ չընդմիջելու համար այլոց խաղաղութիւնն։ Ոչ ոք պիտի համարձակի ջրով հեղեղել սենեակն ուր մարդիկ նստած են, պոռալով կանչել հոն, կամ ո՛ և է կերպիւ վրդովել զայս։ Եւ սակայն հազար ծխողներէ հազիւ մին պիտի վարանի ապականել ծուխով լեցունել սենեկի մը մթնոլորտն զոր կը շնչեն չծխող կանայք և մանուկներ։ Եւ մինչ իսկ ենթադրելով թէ չծխող չափահասք խնդրոյ տակ եղող անհանգստութիւնը տանիլ կարող են, արդարեւ ո՛չ ոք պիտի պնդէ թէ մանկանց հաճելի և կամ սննդարար է այն, մանկանց՝ որոց հաճութիւնն առնուլ ոչ ոք կը խորհի։ Եւ սակայն պատուաւոր և քաղաքավար անձինք կը ծխեն փոքրիկ մանկանց ներկայութեանը առանց խղճի ամենաթեթեւ խայթի։ Ուրիշ կէտ մ'ալ առաջ կը բերեն ոմանք թէ ծխելն՝ գործելը կը դիւրացնէ։ Այդ կարելի է, բայց գործաւորը քանի որ նիւթոյն ազդեցութեան ենթակայ է, արտադրեալ գործոյն որակն վարնոց պիտի լինի մինչ իսկ եթէ աւելի գործ տեսնուած ըլլայ։

Շարունակ և չափազանց խմողներէ եւ ծխողներէ չափաւոր խմողներուն և ծխողներուն կուգայ այժմ Թոլսթոյ։ Կան շատեր որք չափաւորութիւն չյարգողներուն դէմ խօսելով հանդերձ՝ կը փաստաբանեն թէ չափաւոր կերպիւ ծխախոտ կամ գինի գործածելու մէջ վնաս մը չկրնար ըլլալ։ Ասքա կը կարծեն թէ դատողութեան լոյսը ժամանակ մը խափանելու մէջ վնաս մը չկայ։ Արդ, նոյնչափ բանական է երեւակայել թէ՝ թէեւ ժամացոյց մը քարին զարնելով կարելի է ծանրապէս վնասել, բայց փայտի փոքրիկ կտորի մը ներմուծումը ո՛ և է վնաս առաջ չբերեր ժամացոյցին ներքին մեքենականութեան։ Փոքրիկ, աննշմարելի կէտեր ամենափոքր փոփոխութիւններով կը ձեւեն և կ'որոշեն ճշմարիտ կեանքն։ Եւ ինչպէս որ ժամացոյցին ներքին մեքենականութեամբ շարժումները կանոնաւորել՝ սլաքներն շարժելէն աւելի արդիւնաւոր և օգտակար է, այնպէս եւս մարդուն գիտակցութեան մաքրութիւնն և սրութիւնն պահպանել անհրաժեշտ է իր գործունէութիւնն որոշելու համար։ Ամէն մարդ կը զգայ սորա կարեւորութիւնն, այլ շատեր կը սիրեն խաբել զիրենք իրենց ընթացքն արդարացնելու համար։

Մարդիկ կը խմեն և կը ծխեն ոչ միայն ընելու լաւագոյն բան մը չունենալնուն համար կամ ժամանակն անցունելու եւ կամ իրենց սիրտը զուարթացնելու համար. կը խմեն և կը ծխեն ոչ թէ իրենց ստացած հաճոյքը համար, այլ մարելու համար խղճին ազդարարական ձայնը։ Եւ եթէ այս ճշմարիտ է քանի՜ ցաւալի եւ դառն պարտին լինել հետեւանքներն։ Մարդկային կենաց առաջադիմութեան բոլոր շարժում կը կայանայ բարոյական խնդրոց ուղիղ լուծման մէջ։ Թմրեցուցիչ նիւթեր գործածող մէկն իր գոյութեան ամբողջ կամ գէթ մեծ մասը կ'անցունէ անշարժ վիճակի մը մէջ, կենալով միեւնոյն տեղն, նայելով աշխարհի վրայ ինքն-հակասական կեանքի փիլիսոփայութեան մէգին մէջէ։ Որչափ աւելի գործածուին սոյն թմրեցուցիչ նիւթեր այնչափ եւս անշարժ և կայուն պիտի լինի մարդ մտաւորապէս և բարոյապէս։

Աւասիկ այժմ դուրս կուգայ Թոլսթոյի ամենէն շեշտակի հարուածն ի վերջաբանին։ Ըսածս կատակ կամ չափազանցութիւն չկարծուի, կ'ըսէ. Կարելի է ըմբռնել թէ չխմող մարդիկ պիտի նստէին և խաղաղ սրտով ընէին այն ամեն արտակարգ բաներն որք կը կատարուին յաշխարհիս։

Թոլսթոյ կը վերջացնէ յօդուածն յոյս յայտնելով որ քիչ ատենէն կը վերնան իր թուած չարիքներն, որոց գործած վնասը, կ'ըսէ, արդէն իսկ շատեր զգացած են և ոմանք սկսած այս չարեաց առջեւն առնուլ։

Կը զգամ թէ կոմս Թոլսթոյի արդարութիւն ըրած չըլլամ այսպիսի կցկտուր գաղափար մը տալով ընթերցողաց. բայց աւելին ընելու համար ժամանակս չներեր առ այժմ. ջերմապէս կը յանձնարարեմ վերոյիշեալ յօդուածն մեր անգլիագէտ նորատի գրասիրաց, որոցմէ մին թերեւս զայն ամբողջովին ի նորոյ թարգմանելու ժամանակն և յօժարութիւնն ունենայ։

Այժմ կը մնայ իւրաքանչիւր ընթերցողի յայտնել իր կարծիքն Թոլսթոյի ըսածներէն սաստ յիշածներուս նկատմամբ։ Ի՛նչ որ ալ ըլլայ մեր անձնական կարծիքը սակայն ո՛չ ոք կրնայ ուրանալ կարծեմ թէ ծխախոտ և ոգելից ըմպելիք ժողովրդեան դրամը կը սպառեն զրկելով զանոնք իրենց օրուան հացէն և զայն՝ իրենց ուղիղ դատողութենէն։

Եւ ոգելից ըմպելեաց դէմ յարուցուած այս պատերազմին կրօնաւորներու գործը չհամարուի միայն. երկու շաբաթ առաջ լոնտոնի բժշկական առաջնակարգ հանդէս մ'ալ ոգելից ըմպելեաց դէմ իր ձայնը կը բարձրացնէր ո՛չ թէ բարոյական տեսակէտով այլ պարզապէս առողջապահական, թուելով կարգ մը հիւանդութիւններ որոց համար «զօրաւոր հեղուկ»ն պատասխանատու է։

ԱՐՄԷՆ ԳՆՈՒՆԻ

Լոնտոն

ՆԱՒԹԻ ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ

Թիֆլիզի լրագրի մը մէջ կը կարդանք հետեւեալ յօդուածը՝ նաւթի առեւտուրի մասին.

«Չը նայելով որ այսօր Կովկասեան առեւտուրը ընկած դրութեան մէջ է գտնվում, գլխաւորապէս մեր վաճառականների անտարբերութեան շնորհիւ, դարձեալ մեր երկրի բերքերից և արտադրութիւններից մի քանիսը, եւ բազմաթիւ առեւտրականների ձեռքով այսօր մրցում են եւրոպական և ամերիկեան արտադրութիւնների հետ և հետզհետէ նշանակութիւն են ստանում Եւրոպայի առեւտրական շուկաներում։ Այդ տեսակ արտադրութիւններից մէկն է մեր Բագուի նաւթը, որը Եւրոպայում բացարձակ պատերազմ է մղում այժմ ամերիկեան նաւթի հետ։

Ֆրանսիացի Մ. Պելլէ (Marcelin Pellet), որը Ֆրանսիական հիւպատոս է Իտալիայում, նորերս մի հետաքրքիր յօդուած է հրատարակել Սեմաֆօր լըրագրում, որից երեւում է թէ մեր երկրի նաւթը սկսել է այժմ Իտալիայումն էլ նշանաւոր կերպով մրցել Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներից բերվող նաւթի հետ։

Յայտնի է, որ մի քանի տարի սըրանից առաջ թէ Միջերկրական ծովի և թէ Սեւ ծովի ափերը բացառապէս ամերիկեան նաւթի առեւտուրը գըրաւած ունէր։ Նաւթը ստացվում էր թէ սնդուկներով և թէ տակառներով։ Սակայն Բագու-Բաթումեան երկաթուղու գծի բացվելուց յետոյ նախ Սեւ ծովի ափերը զրկվեցան ամերիկեան նաւթի առեւտրից, ապա մեր նաւթը սկսեց փոքր առ փոքր նուաճել և Միջերկրական ծովի շուրջը գտնվող երկրների շուկաները։

Պելլէի գրուածքում գտնում ենք հետեւեալ տեղեկութիւնները։ Իտալիայի Վենետիկ և Լիվօրնօ քաղաքներում, 1887 թւին, կառուցել են, Կովկասեան նաւթն ընդունելու համար՝ պահեստներ կամ ամբարներ (րեզերվուար), որոնք իրանց մէջ մօտ 300 հազար պուդ նաւթ կարող են պարունակել։ Բաթումից նաւթը հասնում է Իտալիա յատկապէս այդ նիւթի արտահանութեան համար յարմարեցրած ցիստերն-նաւերով։ Նաւերը դատարկելու և նաւթով րեզերվուարները լցնելու համար կառուցուած են 60 ձիու ոյժ ունեցող շոգեշարժ նաւթահաններ (պօմպ)։ Այդ պահեստները պատկանում են Վայսեր առեւտրական տանը։ 1887 թւից մինչեւ 1889 թւի վերջը այդ առեւտրական տունը Բաթումից արտահանել եւ Իտալիա է ներմուծել 4,600,000 պուդ նաւթ, այն ինչ մի և նոյն միջոցում ամերիկեան նաւթը ստացվել է Իտալիայում միայն 180,000 պուդի քանակութեամբ։

Իտալիայի երկաթուղիների ընկերութիւնները, նաւթը դէպի Գերմանիա և Շվէյցարիա փոխադրելու համար՝ շինել են ցիստերն-վագօններ, որոնք 1889 թւի յունվարի 1-ից մինչեւ նոյն թւականի վերջը փոխադրել են 1,500,000 պուդ նաւթ։

Լիվօրնօ քաղաքի նաւթապահեստները համեմատաբար աւելի փոքր են և պատկանում են Լիբրայխ և Կօնտօր առեւտրական տան, որը Նոբէլ առեւտրական տան ներկայացուցիչ է։ Այդ առեւտրական տունը սկսել է իր գործունէութիւնն Իտալիայում 1889 թւի ապրիլ ամսից։

Ջէնօվա քաղաքն ունի 663,000 պուդ նաւթ պարունակող րեզերվուար որը բացվել է 1889 թւից։

Այս բոլորից Իտալիայում գործում են, կառավարութեան կողմից 15 տարով իրաւունք ստացած լինելով, հետեւեալ ընկերութիւնները. Նօբէլ, Բէկ ի, Վայսեր, և Վիտգէնշտէյն ընկերութիւնները։ Տասն և հինգ տարուց յետոյ նրանց կառուցված պահեստներն անցնում են կառավարութեան ձեռքը։ Նաւթապահեստներ շինելու մտադրութիւն կայ՝ նմանապէս Նապօլի, Պալէրմօ եւ ուրիշ քաղաքներում։ Իտալիայի մաքսատները միայն 1889 թւին նաւթի ներմուծելուց ստացել են 4,936,000 ֆրանկ մաքս։

Բաթումից դէպի Եւրոպա նաւթ բերող ցիստէրն-նաւերը շինված են մեծ մասամբ անգլիական դրօշակի տակ։ Ամեն նաւ 250,000 պուդ նաւթ է պարունակում իր մէջ։ Նաւթի գործածութիւնը Իտալիայում այժմ շատ մեծ է ժողովրդի բոլոր դասակարգերում. չը նայելով որ մաքսը բարձր է, նաւթի լիտրը ծախվում է 70 սանտիմով։ Ի հարկէ, չքաւոր դասակարգի համար այդ գինը թանգ է։

Այսպիսով երեւում է, որ Բագուի նաւթը ժամանակով մեծ դեր է կատարելու ոչ թէ միայն Իտալիայում և ամբողջ Եւրոպայում, բայց եւ դուցէ Հնդկաստանում ու Չինաստանում։ Եւ որպէս զի այդ մեծ հարստութիւնից ստացվելիք օգուտը կատարելապէս չանցնէ օտարների ձեռքը, հարկաւոր կը լինէր, որ մեր վաճառականները ներշնչվէին ընկերական ոգով և իրանց ձեռքն առնէին՝ դէպի օտար երկիրները նաւթի արտահանութեան շահաւէտ գործը»։

Բ. Ա.

Բժշկական մարմնոյն խոստովանութեանը նայելով, ԲԵԼԼԱՐԴԻԻ ՔԻՆԻՆԸ դեղերուն իշխանն է. կլոր պզտիկ գնտիկներու մէջ դրուած է եւ իբր երաշխաւորութիւն իւր ազնուութեան կը կրէ ԲԵԼԼԱՐԴԻԻ անունը։ Դառնութիւն չունի և շատ աւելի արագ կը ներգործէ քան դեղահատներ ու դրօշմահատները։ Իւր ներգործութիւն ստոյգ և արագ է ընդդէմ գլխի հիւանդութեանց, ջղացաւութեանց, ընդհատական ու ճահճային ջերմերու, յօդացաւներու, կաթուածի, և աշխատութենէ, ճամբորդութենէ, տգնութենէ յոգնած անձանց ուժն անեղծ կը պահէ. մէկ գնդիկը շատ աւելի ազդեցութիւն կ'ընէ քան դաւաթ մը քինքինայի գինին։

ՏՕՔԹԷՕՐ
Յ. ԷԼՄԱՍԵԱՆ
վկայեալ Փարիզու բժշկ. համալսարանէն
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՎԻՐԱԲՈՅԺ ԵՒ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ
Ի Բէրա Մեծ փողոց Թիւ 247
Թօքաթլեան Պէօնանէսի կից

Իւրեն դիմող հիւանդները կ'ընդունի իւր բնակարանին մէջ ամեն օր կէս օրէն մինչ ի ժամ 3, (Ը. Ե.)։ Ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանուին աղքատ հիւանդները։

Նոյնպէս երկուշաբթի օրերը կը գտնուի առաւօտեան ժամը 10 էն մինչ ցերեկ (Ը. Ե.) ի Պոլիս Եէնի Ճամի Թիւ 12 Վարդանեան դեղարանն ուր ձրիապէս կը դարմանէ աղքատ հիւանդները։

24 9—30

ԱԶԴ

Կը ծանուցուի արգոյ հասարակութեան եւ Աղքատախնամ ընկերութեանց որ, ըստ իւրեանց բարի սովորութեան, եթէ այս տարի եւս յառաջիկայ Ս. Զատկի առթիւ վարժարաններու աղքատիկ երկսեռ ուսանողաց կօշիկներ շինել տալու մտադրութիւնն ունին, դիմեն նախ ի Պահչէ Գաբու Թիւ 11 ի վաճառատունն

ԱՐՇԱԿ Ս. ՃԱՆԵԱՆԻ

որ կը խոստանայ յոյժ գոհացուցիչ պայմաններով կատարել յանձնարարութիւններն։ Գնոց չափաւորութիւն, ապրանաց լաւութիւն, ձեւի վայելչութիւն և տոկունութիւն արդէն իւր վաճառատան միակ սկզբունքն են։

Այս առթիւ կը ծանուցուի նաեւ թէ՝ Արանց, Կանանց և Տղայոց համար ամեն տեսակ կօշիկներ պատրաստ կը գտնուին միշտ, և յանձնարարութեամբ կը շինուին փութով։ 226

ՏՕՔԹԷՕՐ
ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՐՄԱՆ
ուղեղի, ողնածուծի եւ բովանդակ ջղային դրութեան վերաբերեալ ախտից
Ամեն օր յետ կէսաւուր 23
Ի Բէրա Պէքեար փողոց Թիւ 9

ԱԶԴ
ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ
Ա. ՊԻՊԼԻՕՃԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Պապը Ալի Ճատտէսի, Թիւ 12

Գրատանս մէջ միշտ պատրաստ կը գտնուի մեծ մթերք մը, Ֆրանսերէն լեզուաւ, վէպերու, դասագրեանց, գիտական և գրական ամեն տեսակ հրատարակութեանց, աշխարհագրական քարտէզներու, նորատիպ ատլասներու, բնական գիտութեանց վերաբերեալ գունաւոր պատկերներու, ժողովրդական բազմաթիւ մատենագրաններու, հին և նոր օտարազգի մատենագրաց գլուխ-գործոցներու, պրակ առ պրակ վաճառելի գրքերու եւ այլն և այլն։

Փարիզեան ամեն նոր հրատարակութիւնք կը գտնուին և կը վաճառուին զեղչեալ գներով։

Եւրոպական ամեն լեզուաւ գրեանց և դպրոցական պիտոյից յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին և կը գործադրուին խնամով եւ փութով։

Ամեն լեզուաւ լրագրաց և հանդէսից բաժանորդագրութիւն կ'ընդունուի եւ կը խրկուի ուզողին բաժանորդաց հասցէին։

Կ'ընդունուի նաեւ տպագրական և կազմարարի վերաբերեալ մեքենաներ, զարդարուն գրքեր եւ այլ տպագրական նիւթոց, որք կը գործադրուին փոքրիկ յանձնարարաց չէքով մը։

Գաւառաց հետ ունեցած յարաբերութիւնք միշտ կը շարունակուին ամենայն կանոնաւորութեամբ։

Գաւառացի այն ամեն ազգայինք որ կ'ուզեն վստահութեամբ ու շահաւոր պայմաններով գործ ունենալ Պոլսոյ հետ, կրնան մեզ դիմել ապահով ըլլալով որ գոհ պիտի մնան։

Ամեն գործառնութիւնք կանխիկ դրամով կը կատարուին։ 247 4—5

ԻԼԱՆ

Էմրիմիզէ թէտիյէ օլունմագ իւզրէ տիշարըտան նամըրզա կէլէն փոլիչալարըն պագըլարը դաիրա վէ զայ օլտուղընտան, պունլարըն փիյասամըզտա ալըըրա վէրիլմէսինտէ վէ պէտէլինին թէտիյէսինտէ մուգապիլի իմզամըզլա մուամէլէ վէ թէտիյաթտա պուլունըլմամասը իչուն, զուհուր իտէպիլէճէք պու կիպի իմզամըզըն սահիհ օլուպ օլմատըղընը էվվէլ էմիրտէ թարաֆըմըզտան սօրուլմասը իլան օլունուր։

Տէրսաատէ, 8 մարտ 1891
Ասատրճը խանընտա Նօ. 29
238 ԱՆԱՆԻԱ Մ. ՊՕՍԹԱՆՃԸ ՕՂԼՈՒ

ԻԼԱՆ
ԽԱՃԻՆԷՅԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Էրզագ անպարը իչիւն ալընաճագ Հօլանտա վէ Թրիէսթէ չէքէրլէրի իլէ Ֆրէտէրիք Ֆօւրնիէ խարարմաչէք մօմանուն մինետասաընա պաշլանաճաղընտան թալիպ օլանլարըն բազար վէ չարշէնպիհ կիւնլէրի Խաճինէյի Խասսաի Շահանէտէ պուլունմալարը իլան օլունուր։

7 մարթ 307 1767
2—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

15

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐՒՈՅ 2,170,355

ՆՕՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐՒՈՅ 989,400

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոխադրելի ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՅՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 կէ· սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

Էվվէլճէ իլան գըլընտըղը ուզրէ, տայիրէի ասքէրիէյէ մէրպուտ մաթպախ տէրունի իլէ հապսխանէ իթթիսալինտէ պաքալ ու քքեանըրըն միւտտէթի իճարը իւչ սէնէ ալթը սէնէյէ չըգարըլմըշ նիհաեթինտէ խիթամ պուլարագ, եէնիտէն իճարէ վիրիլէճէկլէրին վէ միւտտէթի միւզայէտէ մարտըն օն պէշինէ գատար թէմտիտ օլունտուղունտան, թալիպլէրինին միւտտէթի մէզքիւրէ զարֆընտա Պապը Սէրասքէրի մուհասէպէի տայիրէսի չիւպէի մախսուսէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր.

7 Մարտ 1891 917
Նօ. 9 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

Բէհատէնէ մախսուսա ամէլ պօրուսը ատէտ եւուզ սէքիզ, պէհէր ատէտի օթուզ պէշ ղրուշ.

Պէհազ թիրէ էլափէն չիֆթ պին պէշ եւուզ, պէհէր չիֆթի պիր ղրուշ օն բարա.

Նիզամիյէ սարաճխանէ վէ էլպիսէ անպարլարը իչին միւպայէա օլունմաք ուզրէ, մէզքուր միւնագասաէա գօնուլան պալէատէ մուրագգամ իւլ մըգտար էպի գալէմ պօրու վէ էլաէվէն ֆիյաթը մէզքուրէլէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ, մարտը Րումինին օն պիրինճի կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը պիլ իճրա իզգէւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վէրիլէճէկինտէն, իթաաթ վէ իրթէսի կիւնի եւուզտէ պէշ թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մազպաթ մէճլիսինէ Սէրասքէրի լէվազըմաթը տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

7 Մարտ 1891 918
Նօ. 10 2—3

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Բօնէի մէջեւ կանոնաւորեալ բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անաբօլ որ մարտ 18ին Մարսիլիայէն և մարտ 25ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Պիզէոս որ պիտի մեկնի մարտ 31ին

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 250 Փրանք
Բ. » 178 »

Ուղղակի և ուղեւորական տոմսեր

Նաւուղղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ
5 Մումհանէ փողոց, Թիւ 14

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերպուլի և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոփուս	4200	Աֆրիքօ	3000
Ֆերօս	4000	Թեպայիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեֆթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բերա	3000
Թիպս	3250	Լոգիոս	800
Մեմֆիս	3250	Ալինոս	800
Մարիօթիս	3250	Սեռիլ	700

Սեսոստրիս շոգենաւ, Նաւապետ Պրաուն, ամսոյս դէպի 13ին Լիվրբուլէն աստ կ'ըսպասուի ընդհանուր վաճառքով.

Բերա շոգենաւ, Նաւապետ Ճօնս, ամսոյս դէպի 9ին Օտեսայէն վերադառնալով Անգլիոյ և եւրոպական զանազան նաւահանգստաց համար ապրանք ընդունելով Լիվրբուլ պիտի երթայ։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
14 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ.

SIROP DE RAIFORT IODÉ
DE GRIMAULT & Cie
Pharmaciens à Paris

Բարիստէ մուգիմ էճզաճը Կրիմօլ վէ գումբանիասընըն Սիրօ տը Րէֆօր իօտէ նամ շուրուպու.

Նիկիրմի սէնէտէն պէրու, չօճուգլարա մախսուս խասթալըգլար իչին, Մօրինա Պալըգ Եաղը, վէ պօրպիթի տէֆ իտէր շուրուպ էտէրինէ, իշպու շուրուպ վէրիլիր, բէք չօգ մուհասսէնաթը կէօրիւլմիւշ տիւր։

Պօղազտա չըգան ուրլարըն Թըզգանմասընա, վէ իլթիհապըլէնմէսինէ, վէ խըրթլաղըն, վէ տէրի, վէ պաշ, վէ եւզին տիւշարը վէրմէսինէ գարշը, այնը պիր իլաճ օլտուղու կիպի իշտահըն աչար, գանըն գուվվէթ վէրիր, բէնգիզլէրի, վէ վիճուտ կեվշէքլիկինի տէֆ իտէր, վէ չօճուգլարա քէմիկի թապիի գուվվէթ վէ չէնէլէրէ այլըքլարը վէրիր։

Պու մուալիճէ մէմէտէքի չօճուգլարըն վիճուտունտէ հուսուլէ կէլիպ, վէ «Գրուբ տը լէ» թէսմիյէ օլունան իլլէթ իչին շիֆալը տըր, վէ գանը թէմիզլէ յիճի տիր։

Սախթէլէր պիգյուք էճզախանէլէրտէ։

Բարիստէ վիվիէն սօգաղընտա 8 նումերօլու մաղազատա վէ սայիր մէշհուր էճզախանէլէրտէ պուլունուր. C

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այերի ջերմային հիւանդութեան, այսինքն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է գաղանհամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճահճախառն վայրերու ջերմոտ կլիմայէց վատ ու տապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբն։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր աներեւոյթ նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց առ անուններն տրուած է ջերմն և սարսուռ, Թագուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճահճախառն վայրերէ բուսեղեն մահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և աղաններու ծակտիկներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այերի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն առաւելապէս անվտանգ և անվնաս է և օգտաւէտ ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգին համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ։ 22

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Լիվըրբուլ· Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	անտէր	1700
Ապօլլօ	3500	Կիդանօ	2200	Բլատօ	1500
Արկօ	2 00	Կոդօ	1 00	Բոլօ	1000
Արիօսդօ	4000	Կրոտինօ	2200	Քուիպէօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պօրոտինօ	220	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Բըֆֆալօ	8800	Հումպէր	1200	Րոմէօ	3500
Գէյրօ	26 0	Ճակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գադօ	2000	Քոլլինօ	4200	Սաֆօ	2000
Գոմօ	2700	Քօմնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	4 00	Լէօմինթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գոլորատօ	3400	Լիվօռնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիդօ	2500	Ղամօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տոմինօ	2500	Մարէնկօ	4500	Թօրրիտօ	900
Տուրօ	4800	Մարտէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրակօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուռնօ	5000
Էյլինամօ	2 00	Մուրինօ	3100	Ուէսօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէլօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Ցիֆալինա	200
Ֆրանթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ձիմպօ	200
Ֆալքօն	800	Օգրանօ	4 00	Զէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օգօ	2000	Մոսքիթօ	120
Էճիբշըն Մօնարք					8000
Բրիթիշ Մօնարք					8000
Ասիրիըն Մօնարք					8100

Տոտօ շոգենաւը, Նաւապետ Մարշըլ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ կ'ըսպասուի ամսոյս 25ին։

Մուրինօ շոգենաւը. Նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով պիտի մեկնի Հըլէն ամսոյս 20ին ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւններ կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ
7 խան, Ղալաթիա

PHOSPHATE DE FER
DE LERAS
Docteur ès-Sciences, Pharmacien
à PARIS

Այս դեղը, որ թափանցաւորած երկաթոյ հանքային ջրոյ մը կը նմանի և որ երկաթոյ դեղերուն մէջ միակն է արեան կազմական գրեթէ բաղադրութիւնը ունեցող, արեան և ոսկրներու նորոգիչ և պժ տուող է. Երբէք պնդութիւն չի տար, ստամոքսը չի յոգնեցներ և ակռաները չի սեւցներ. մեծ յաջողութեամբ կը գործածուի ստամոքսի ցաւերու, գունատութեան, արեան նուազման և ամէն տկարութեանց համար որոնց ենթակայ են կանայք, զեռահաս օրիորդներ և տղայք, երբ գունատ, անարիւն և ախորժակէ զուրկ են.

Կը գտնուի 'ի Փարիզ, վիվիէն փողոց 8, Կրիմօլ և ընկ. և կամ ամէն գլխաւոր դեղարաններու մէջ. C

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

կեդրոնատեղի՝ 18, Սէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ,	4,000,000	Գանձելի հասոյթք և պահեստի դրամ	3,900,000
Տարեկան հասոյթ	1,150,000	Վճարեալ վնասներն իբր	30,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ կալուածներ, վաճառք և կարասիք, նպաստաւոր պայմաններով և չափաւոր գներով։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակ ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիյէ փողոց, Թիւ 2, Ճէրէճեան խան, Գամէնտոյի Պանգային դիմաց։

9 Ընդհանուր գործակալք Թուրքիոյ ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԵՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

ԵՌԱՑԵԱԼ ԱՆԹԻԲԻՐԻՆ

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼԻ
ԸՆԴԴԷՄ ԳԼԽՈՒ ՑԱՒԵՐՈՒ, ԾՈՎԷ ԲՌՆՈՒԵԼՈՒ
ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆ ԻՆՖԼՈՒԷՆՑԱՅԻ ԵՒ ՏԱՆԿԻ

Ասիտ Գառպոնիքը կը փարատէ գլխուն գործածութեան յառաջ բերած խիթերն և սրտի խառնուքը։

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ։ 2218

ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ, ՎԻԷՆՆԱՅԻ 188[illegible] ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ, ԲԱՐԻԶ 1879

QUINA-LAROCHE

Գինա Լառօշը հասարակ պատրաստուած Թրմոն մը չէ, այլ լուրջ ուսումնասիրութեանց և աշխատութեանց արդիւնք, որք ամենաբարձր փորձառութեանց արժանացուցած են անոր հեղինակը։

Միացունել երեք գինգինաներու բաղադրութեանց ամբողջ պայմանները, յետոյ յուժ ախորժահամ էքսիր մը պատրաստել. ահա՛ Գինա—Լառօշի հաստատեալ գերազանցութեան գաղտնիքը, որով դիւրացուցած է ստամոքսի հիւանդութեանց, անախորժութեան, անարիւնութեան, երկարատեւ ջերմի և այլոց բժշկութիւնն. — Կը գտնուի ի Բարիզ, Թ. 22 և 19 Տրուօ փողոց և Դեղատանց մէջ։ 2218

ՈՍԿԵԱՑ ԵՒ ԱՐԾԱԹԵԱՅ ՎԵՑ ՄԻՏԱԼՔ
ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄՆ
ՊԱՏՈՒՈՅ ՎԿԱՅԱԿԱՆ 1872 ՓԱՐԻԶ
ՍՏԱՄՈՔՍԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՏԻՒՌԱՆԻ ԳԻՆԻ

2218

Ֆրանսացի և օտար բժշկաց 4000է աւելի ներբողալից վկայութիւնք կ'ապացուցանեն ազդեցութիւնն այս գինիին, որ Ալիքանթէի գինիին չափ ախորժահամ է։

Կազդուրէն և զօրացուցանէ որովհետեւ կ'աւելցնէ ախորժակը և կը դիւրացնէ մարսողութիւնը

կեդրոնատեղի՝ ՑԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՒՏԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ՔԵԱՆՔ, ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱԶԵՐՈՒ։

ՄԷԼՐՈԶ

ՄԱԶԵՐՈՒ ՄԵԿ ՀԱՏԻԿ ՆՈՐՈԳԻՉ

Իրապէս իրենց առջի Թափ գոյնին կը դարձնէ ճերմկած կամ գունաթափ մազերը. Կը զօրացունէ անոնց Թափելը. կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացունէ թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճում, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։

Կը վաճառուի երկու չափով մեծ շիշերու մէջ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եորք։

Մեծաքանակ վաճառում Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան եղբարց դեղարանը Եէնի ճամի փողոց Թ. 18 և ի Ղալաթիա Եիւքսէք քալտըրըմ Խտմօն Քարուսայի քով.

Փոքրաքանակ վաճառում ի Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան եղբարց դեղարանը՝ կամուրջի դիմաց Թիւ 17, և ի Բերա Մեծ փողոց Թիւ 433, Իգլիտօսի անուշահոտութեանց վաճառատունը։ 2218

ՍԱԼԻՀ ՍԸՏԳԸ

ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՊԱՅԱԶԻՏ, ՕԹՃՈՒԼԱՐ ՊԱՇԸ ԹԻՒ 61

Արանց, կանանց և տղայոց համար ամէն կարգի գեղեցիկ ու դիմացկուն կօշիկներ կը պատրաստուին Ֆրանսական առաջնակարգ ապրանքներէ։ Այս խանութը դիմող յաճախորդք մեծապէս գոհ պիտի լինին մանաւանդ գներու աժանութենէն։ 2 Թիւէն 4 Թիւ կօշիկներու կարով պատրաստուածները հինգ ղրշ աւելի պիտի ըլլան փայտէ գամով պատրաստուածներէն։ 4 Թիւէն 6 Թիւի համար 5 ղրշի յաւելում մը պիտի ըլլայ այդ տարբերութեան վրայ։

Ղրշ.	տեսակ	Ղրշ.	տեսակ
85	ամէն տեսակ կարով պօթին կալոշ	33	կնոջ մուճակ
52	սկարբին կարով	40	պալատական կալոշ
130	կալոշով մոյկ կարով	70	կնոջ համար պօթին կալոշ
65	պօթին կարով	45	16 Թիւէն մինչ 21 Թիւ պօթին կալոշ տղայոց համար
80	մէստ կալոշ գամով	150	Թէլաթին և ուղտի մորթէ մոյկ
140	ամէն տեսակ մոյկ	70	կէթա
160	փայլուն մորթէ մոյկ		

Տղայոց յատուկ կօշիկներու 21 Թիւէն վեր եղածներուն համար հինգ ղրշի յաւելուած մը պիտի ըլլայ։ Յատկապէս յանձնարարուած կօշիկներու համար հարիւրին տասը յաւելում մը պիտի ըլլայ այս գնոյն վրայ։ 29 16—24

ԲԱԹՐԻՕԹԻՔ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

PATRIOTIC Life and fire assurance Company

Հիմնեալ ի 1824

Դրամագլուխ	Անգղ.	Ոսկի	1,500,000
Վճարեալ դրամագլուխ	»	»	121,984
Պահեստի դրամ	»	»	250,000

Այս ընկերութիւնը դիւրամատչելի պայմաններով ամէն շէնք, կարասիք և ապրանք հրդեհի վնասուց դէմ կ'ապահովագրէ։

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱԼՊԵՐԹ ՀՕՖՄԱՆ

Ապահովագրութեանց և այլ տեղեկութեանց համար դիմել առ
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղի տեսուչ
ՄԻՀՐԱՆ Յ. ՍԱՐՂԵԱՆ
Գործակալ Ապահովագրական Ընկերութեանց
Սթամպօլ, Պաղչէ-Գաբու Թիւ 27, մաքսատան դիմաց։ 19

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլ և Ալէ-Սէլէյ մէջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոն
Ումպրիա	7718	Գաղալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Աթլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէբբօ	2143	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մորոկքօ	1855
Շէրբուրկ	1614		

Քէտար շոգենաւ Նաւապետ Սթէֆէնս Լիվըրբուլէ աստ կ'սպասուի առաջիկայ ամսոյ դէպ ի 1 ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան,
17 Ղալաթիա

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Օր	մարտ	ժմ. Ր.Ե.	երթալիք տեղը
Բշ.	11 23	Եր.	Օտեսա
Գշ.	12 24	5 Եր.	Աղեքսանդրիա
Դշ.	13 25	10 Առ.	Անատոլու
Դշ.	13 25	10 Առ.	Սեւաստաբոլ
Եշ.	14 26	2 Եր.	Օտեսա

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրէճ Գաբու։ 10

Արտօնատէր Ս. ՅԱՄԱՑԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ [illegible]

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ 6

1891 ՄԱՐՏ 2 ՇԱԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՌԱՄԱԶԱՆԻ ՍԿԻԶԲԸ

Վոսփորէն իջնող շոգենաւներ

12 0 Պէպէք. Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ.
12 50 Ենիմ. Մէզ. Պէօյիւք. Թար. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիկթաշ
12 30 Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիկ.
12 40 Պէյգօզ Բաշապ. Ջուպգ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ.
1 40 Ենիմ. Մէզպ. Պէօյիւքտ. Թարպ, Ենիք. Միրկ. Պօյճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիկ.
2 15 Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէր. Գզկ. Պէշիկ.
2 50 Ռ. Ա. Գավագ Մէզարպ. Պէօյ. Թարպ. Պէյգօզ Բաշապ. Ջուպգ. Գանլըճա Ա. Հիս. Գանտլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Իւսկտ.
3 — Ենիմ. Մէզպ. Պէօյիւք. Թարպ. Ենիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիկթաշ
4 — Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարպ. Պէյգօզ Բաշապ. Ջուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիկթաշ
4 15 Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարպ. Ենիք. Միրկեօն Պօյաճք. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրչ, Օրթաք Պէշիկթաշ
5 30 Պէօյիւքտ. Թարպ. Պէյգօզ Բաշապ. Ջուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշիկթաշ
6 — Ենիմ. Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ.
7 — Ենիմ. Մէզարպ, Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշապ. Ենիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկէլ. Պէյլ. Օրթաք. Գուզկ. Պէշիկ. Իւսկ.
8 5 Ա. Ռ. Գավ. Ենիմ. Մէզպ. Պէօյիւք. Թարպ. Ենիք. Սթէն. Միրկէօն Ռ. Հիսար Պէպէք. Արնվ. Օրթաք. Պէշիկ.
9 — Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարպ. Պէյգօզ Բաշապ. Ջուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
10 — Մէզարպ. Պէօյիւքտ. Թարպ. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար. Արնավ. Գուրչ. Օրթաք Պէշիկ.

Կամուրջէն ելնող շոգենաւներ

1 25 Իւսկ. Պէշիկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ.
2 [illegible]0 Պէշիկ. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Պէօյք Մէզպ. Ենիմ.
3 35 Գապաթ. Իւսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ. Չէնկէլք. Արնավ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաշապ. Պէյգ. Թարպ. Պէօյիւքտ. Մէզարպ. Ենիմ.
3 30 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճա Ջուպգ. Բաշապաղչէ Պէյգօզ Թարպ. Պէօյք.
4 15 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճգ. Սթէնիա Ենիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Ենիմ.
5 15 Իւսկ. Պէշիկ. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մէզպ. Ենիմ. Ռ. Ա. Գավագ
6 — Գապաթ. Իւսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթաք. Արնավ Պէպէք Ա. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պէյգօզ Թարպ. Պէօյ. Մէզարպ. Ենիմ.
[illegible] 15 Պէշիկ. Իւսկ. Գուզկունճ. Օրթաք. Պէյլէր. Չէնկէլ. Արնավ. Գանտ. Ռ. Հիսար Պօյաճ. Գանլըճա Ենիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մէզպ. Ենիմ.
8 30 Պէշիկթաշ Օրթ. Արնավուտ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Պէօյք. Մէզպ.
9 30 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրչ. Արնավ. Ռ. Հիսար Պօյաճ. Գանլըճա Ենիք. Պէյգօզ Թարպ. Պէօյիւ. Մէզարպ. Ենիմ.
10 20 Պէշիկթաշ Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկեօն Սթէնիա Ենիք. Թարպ. Պէօյք Մէզարպ. Ենիմ.
1[illegible] 5 Գապ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վան. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճա. Ջուպուգլը Բաշապ. Պէյգ. Թար. Մէզ. Ռ. և Ա. Գավագ։
11 20 Պէշիկթ. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Պէօյք. Մէզպ. Ենիմ.
11 10 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճա Ջուպգ. Բաշպ. Պէյգօզ
11 30 Պէշիկ. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք.
12 — Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք